

Životní podmínky a pocity dlouhodobě odsouzených žen

Tereza Janků

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza JANKŮ**
Osobní číslo: **H108104**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Životní podmínky a pocity dlouhodobě uvězněných žen**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS. Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách. (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na systém vězeňství v ČR
- na historii výkonu trestu dlouhodobě souzených žen
- na režim VTOS dlouhodobých trestů

Součástí práce bude výzkum zaměřený na životní podmínky ve výkonu trestu.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Jůzl, M. Penologie. Brno: IMS Brno, 2004.

SOCHŮREK, J. Kapitoly z penologie I. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-203-6.

SOCHŮREK, J. Kapitoly z penologie II. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-204-3.

SOCHŮREK, J. Kapitoly z penologie III. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-205-0.

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Miloslav Jůzl**

Datum zadání bakalářské práce: **16. března 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2013**

V Brně dne 16. března 2012

prof. PhDr. Pavel Mühlpachr, Ph.D.
vedoucí ústavu

PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

.....
Jméno, příjmení studenta

V Brně

.....
Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisky, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce pojednává v jednotlivých kapitolách teoretické části o historii výkonu trestu žen, systému vězeňství v ČR a režimu pro dlouhodobě odsouzené. Praktická část práce se zabývá problémem, zda se může odsouzená změnit k lepšímu, zda je ve VTOS výchovný efekt a zda je život ve vězení motivací k tomu, aby přehodnotila svůj dosavadní život.

Klíčová slova:

Vězení, výkon trestu odnětí svobody, věznice, programy zacházení, negativní a pozitivní vlivy, odsouzená žena, resocializace.

ABSTRACT

The theoretical part of my bachelor work is about history of women sentence, penal system in the Czech Republic and about women who are arrested for the long term. The practical part of the work is discussing the possibility of a change for the better. I am also writing about the educational effects and ways how to motivate the women for their reevaluation and better life in the future.

Keywords:

Prison, sentence, jail, positive and negative plans of dealing with sb, sentenced woman, resocialization.

„Bylo by na čase, aby se nevina těšila stejné pozornosti jako zločin.“

(Francois de la Rochefoucauld)

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu doc. PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D. za jeho užitečné rady a čas, který mi věnoval při řešení dané problematiky.

V neposlední řadě také děkuji své rodině, především mamince.

Tereza Janků

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 HISTORICKÝ POHLED.....	10
1.1 HISTORIE VÝKONU TRESTU ŽEN.....	10
1.2 HISTORIE ŽENSKÝCH VĚZNIC V ČR.....	11
2 SYSTÉM VĚZEŇSTVÍ V ČR.....	14
2.1 TYPY VĚZNIC.....	14
2.2 ŽIVOT A ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ VE VĚZENÍ.....	16
2.3 PENITENCIÁRNÍ A POSTPENITENCIÁRNÍ PÉČE.....	16
3 REŽIM VTOS DLOUHODOBÝCH TRESTŮ.....	18
3.1 DENNÍ REŽIM.....	18
3.2 PROGRAMY ZACHÁZENÍ.....	20
3.3 NEGATIVNÍ DOPAD VTOS.....	23
3.4 POZITIVNÍ DOPAD VTOS.....	25
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	27
4 EMPIRICKÝ VÝZKUM.....	28
4.1 HLAVNÍ CÍLE.....	28
4.2 POPIS METODY.....	28
4.3 ANAMNÉZA RESPONDENTKY.....	29
4.4 ROZHOVOR.....	31
4.5 ANALÝZA A INTERPRETACE.....	73
ZÁVĚR.....	81
ANOTACE.....	83
RESUMÉ.....	84
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	85

ÚVOD

Téma mé práce „Životní podmínky a pocity dlouhodobě odsouzených žen“ jsem si zvolila na základě své osobní životní zkušenosti, kdy jsem se stala člověkem, který se musel vyrovnat se skutečností, že je jeho nejbližší rodinný příslušník vzat do vazby a později umístěn na mnoho let do ženských věznic v ČR. Mohu s největší upřímností říci, že prvotní šok a obavy vystřídala snaha zjistit, jak se žije českým ženám ve věznicích, jak na ně působí vězeňské prostředí, vliv spoluvězeňkyň, jak plní a přijímají příkazy a povinnosti, jestli se mění jejich názory na život a pokud ano, čím jsou nejvíce ovlivněny. Dále se ve své práci budu zabývat otázkami, díky kterým bych chtěla pochopit, jak moc je stresující život za mřížemi právě z pohledu žen, které jistě velmi intenzivně vnímají svou převýchovu.

Svou práci rozdělují tedy na část teoretickou, ve které se budu zabývat historií výkonu trestu žen v ČR, dále systémem vězeňství v naší zemi. Cílem mé práce je získat informace o výkonu trestu odnětí svobody odsouzené a zjistit, jaké jsou její názory na plnění povinností, které jí přináší život za mřížemi. Pokusím se získat informace o tom, jestli působí jen záporné vlivy, nebo jestli i zde, v takto specifickém prostředí, může poznat nějaká pozitiva a jak se odrazí v jejím myšlení, náhledu do budoucnosti a na život jako takový. Chtěla bych se dozvědět, jestli se odsouzená změní částečně i povahově pobytem ve vězení, nebo zůstane naprosto stejná jako před VTOS. Do jaké míry se projevuje u odsouzené vliv spoluvězeňkyň a to jak po kladné, tak i záporné stránce, jestli může vzniknout velké citové pouto i v těchto výjimečných podmínkách nebo je zde každý sám za sebe. Dalšími lidmi, se kterými se setkává, jsou zaměstnanci a ostatní pracovníci ve věznici. Jak bude tedy hodnotit i tyto lidi. Dále budu hledat odpovědi na otázky, jak je odsouzena ovlivněna absolvováním aktivit stanovených v programu zacházení. Chtěla bych odkrýt duševní stav mladé ženy a dozvědět se co nejvíce o tom, co jí vězení vzalo i dalo. Pokusím se formu rozmlouvání (dialog) použít jako základní nástroj k ověření těchto otázek. Tuto metodu mohu realizovat formou návštěv s odsouzenou, která si o ně písemně zažádá. Interval těchto schůzek je 1x měsíčně, což vidím jako nedostačující, a proto dále budu uplatňovat formu písemné korespondence. Klientkou bude mladá odsouzená žena, jež mi je velmi blízká a tím by měla být zabezpečena vzájemná důvěra z obou stran. Tato společná osobní setkání (nehledě na to, jak dlouhá) budou ještě posíleny vzájemnou korespondencí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORICKÝ POHLED

V této části své práce se budu zabývat historickým pohledem na vězeňství a uvězněné, kteří neodmyslitelně patří do lidské společnosti od nepaměti.

1.1 Historie výkonu trestu žen

„Ve způsobu trestání provinilců se odráží nejen vyspělost kterékoliv společnosti, ale i kulturní úroveň těch, kterým bylo bezprostředně svěřeno zacházení s vězni během výkonu jejich trestu.“¹

„Výkon trestu odnětí svobody je jedním z důležitých úseků boje společnosti proti trestné činnosti. Během celých staletí, již od počátku existence trestního práva a státního donucení vůbec, vedli filozofové a právníci spor o tom, zda účelem trestu má být zastrašení samotného pachatele trestného činu a jeho následné odrazení od dalšího provádění trestné činnosti (osobní zastrašení), nebo zda má varovat i ostatní členy společnosti před pácháním trestné činnosti, tj. účel generální prevence (všeobecné zastrašení).“²

„Z historie je známo, že vězení starověku byla jen místa nucené izolace jedince, vězení jen „střežilo“ vězně. Představa o spravedlnosti byla tenkrát dosti jednoduchá a trest v těch dobách byl spojován především s myšlenkou pomsty a represe. Nejznámější zákoníky otrokářské společnosti, jež mohou být podkladem pro zkoumání vývoje vězeňství, jsou indický zákoník Manu, babylonský Chammurabiho kodex, řecké zákony Solónovy, Dra-kónovy a římský zákon XII. desek (Pál, 1985). Z nich se dovídáme, že ve starověkých otrokářských státech se nejčastěji aplikovaly tyto druhy trestů: trest smrti, peněžitá pokuta, zmrzačení těla a vyhnanství. Odnětí svobody jako racionální uložený trest starověk neznal. Lidé byli vězněni v různých podzemních sklepech, jeskyních, hladomornách i ve věžích a čekali tam na výkon trestu smrti či na další tresty. Teprve později byly za tímto účelem zřizovány veřejné budovy, ve kterých byli zločinci střeženi do dalšího výkonu trestu. Vznik a vývoj vězeňství důvěryhodněji dokumentují přímé prameny z dob římských císařů, přičemž se dá, že období antiky v tomto směru bylo vůbec nejvyspělejší.“³

¹ Jůzl, M., Olejníček, A. Penologie a penitenciární pedagogika, Úvod do studia předmětu, IMS 2004

² Jůzl, M., Olejníček, A. Penologie a penitenciární pedagogika, Úvod do studia předmětu, IMS 2004

³ Jůzl, M., Olejníček, A. Penologie a penitenciární pedagogika, Úvod do studia předmětu, IMS 2004

„Před příchodem křesťanství byli provinilci trestáni podle zvykového práva. Mohli být potrestáni na životě, na těle, případně na majetku, nebo omezením svých práv, ale též vyobcováním ze společnosti, nebo dáním do otroctví, a tak zbaveni všech práv. Zvláště těžcí provinilci končili svůj život i na obětištích. Otroctví z trestu bylo u nás uplatňováno v nejpřísnější formě až do sklonku XII. století. Ztráta svobody provinilců byla obvykle omezena do doby vyšetření obžaloby a vynesení rozsudku. Vězení samo o sobě nebylo zprvu chápáno jako první trest. Především měla zajistit izolaci vyšetřovaných a odsouzených. Sloužilo i k zajištění obviněného před útekem a před možným trestem. Výjimečně užívané věznění trvající delší dobu bylo spíše motivováno mocenskými a praktickými důvody, spočívajícími v izolaci vězněného, ale mnohdy sloužilo též jako způsob vymáhání výkupného nebo dlužných částek. Vývoj vězeňství a výkonu soudních trestů na našem území byl v následujících etapách ovlivňován západoevropskou právní teorií a praxí. Zacházení s pachateli trestných činů se týká nejen podmínek věznění těchto osob, ale též jejich tělesného trestání a usmrcování na základě rozsudku. Po zrušení trestu smrti v roce 1990 (platil u nás s drobnými mezerami celých 1000 let) zůstává v České republice trest odnětí svobody jako nejpřísnější druh soudních trestů, který musí zůstat trestem, avšak musí být vykonáván v podmínkách důstojných člověka.“⁴

1.2 Historie ženských věznic v ČR

Donucovací pracovna v Pardubicích

V roce 1891 byla dokončena donucovací pracovna v Pardubicích, rovněž tam bylo umístěno prvních 20 káránců. Pracovna byla výhradně pro muže. První ženy byly do nápravného zařízení v Pardubicích umístovány od roku 1952. Z počátku byly podmínky velmi nedůstojné a nevyhovující, později se poměry ve vězení příznivě upravily (práce ve vnitřním provozu, zájmové a vzdělávací aktivity).

Počátkem 70. let se začal klást důraz na odborné vzdělávání odsouzených, toto umožnilo, aby s odsouzenými začali pracovat vychovatelé a sociální pracovníci. Později se uvězněným ženám začali věnovat speciální pedagogové a psychologové. Ke konci 20. století ne-

⁴ Jůzl, M., Olejníček, A. Penologie a penitenciární pedagogika, Úvod do studia předmětu, IMS 2004

byly opět podmínky odsouzených žen ideální (přeplněné cely, strava a hygiena omezena na nejnужnější). Pardubická věznice byla později přeměněna pouze pro odsouzené muže. První eskorta do Světlé nad Sázavou začala listopadem 2000 a trvala 4 roky.

Věznice Opava

Věznice se skládá ze dvou budov, jedna je součástí justičního paláce, kdy byla zprovozněna v roce 1888. Druhá budova patřila původně armádě, funkční rovněž od minulého století. Celková kapacita věznice je 450 míst, z toho je 247 míst určeno pro ženy, zařazených do všech kategorií. Dalších 203 míst pro muže – mladistvé, dospělí muži v kategorii s dohledem a dozorem. Dále byla věznice rozšířena o specializovaná oddělení pro léčbu drogově závislých, alkoholiků a patologických hráčů. Opavská věznice patří mezi nejlepší v zaměstnanosti vězňů, průměrná zaměstnanost 60-70%. Vězni pracují také na venkovních pracovištích, např. odsouzené ženy pomáhají osobám s těžkým mentálním postižením. Mimo interního provozu jsou v objektu stálá pracoviště tří soukromých firem (kovovýroby, výroba svíček a esencí a výroba žaluzií). Věznice Světlá nad Sázavou

Budovy současné věznice, která je v provozu od roku 2000, dříve sloužily jako škola v přírodě a nacházejí se v malebném kraji Českomoravské vysočiny. Na podzim byly do věznice zařazeny první odsouzené ženy v kategorii dozor. Celková rekonstrukce skončila v roce 2004. Celková kapacita věznice je 520 míst. Věznice zajišťuje výkon trestu specifickým skupinám (např. oddělení pro nezletilé odsouzené, oddělení pro matky nezletilých dětí, odsouzené ženy s duševní poruchou, aj.) Dále jsou zde oddělení s ostrahou a dozorem. Odsouzené ženy jsou zaměstnávány uvnitř věznice, např. ve skladu, v kuchyni. Uvězněné mohou být také zaměstnávány u dvou soukromých subjektů, z nichž jeden má pracoviště přímo uvnitř věznice.

Věznice Praha - Řepy

V Řepích, v domově sv. Karla Boromejského, je součástí vazební věznice oddělení výkonu trestu žen. Tento domov poskytuje dlouhodobě nemocným starým lidem komplexní ošetrovatelskou a sociální péči. V roce 1865 byla v domově již zřízena trestnice, později byla zrušena. K obnově věznice došlo až v roce 1989. Velká rekonstrukce začala po roce 1996, vzniklo tak nové oddělení se záměrem poskytovat péči nemocným a zároveň také pracovní příležitosti odsouzeným ženám. Ženy jsou do domova v Řepích vybírány na základě psychologických testů. Zařazování odsouzených do kategorií s dohledem a dozorem je

zejména jejich pracovní zařaditelnost, charakter trestného činu, osobnost odsouzené, motivace aj. Kapacita pro odsouzené je 50 míst.

2 SYSTÉM VĚZEŇSTVÍ V ČR

Podrobněji se pokusím nastínit vězeňský život se všemi jeho pravidly. Uvedu zde pohled na typy věznic, jejich vnitřní režim a také následnou postpenitenciární péči.

2.1 Typy věznic

1.1 Typy věznic (stanovuje již zákon č. 294/1993 Sb.)

Věznice se člení do čtyř základních typů:

- s dohledem
- s dozorem
- s ostrahou
- se zvýšenou ostrahou

Rozdělení věznic spočívá v zacházení s odsouzenými a míře opatření.

Dále se rozlišují mladiství, matky s dětmi, cizinci a další specifická skupina vězňů.

Věznice se především liší v konstrukci stavby, jako jsou zdi, ploty apod. a dále v pohybu vězňů a jejich možnostem. Zvláštní skupinou jsou také vazební věznice, které se zpravidla nacházejí ve středu města a někdy jsou i součástí soudní budovy.

- **Věznice typu A – s dohledem**

Do této věznice jsou převážně umístěni odsouzení, kteří spáchali trestný čin z nedbalosti a dosud nebyli trestáni.

Odsouzení se mohou ve věznici pohybovat samostatně bez doprovodu vězeňské služby. Také mají možnost pracovat mimo věznici a ve volném čase mohou taktéž opustit věznici. Návštěvy ve věznici s dohledem jsou bez dozoru zaměstnance VS. Ředitel věznice také může jednou za dva týdny povolit 24hodinovou vycházku mimo vězeňské zdi.

- **Věznice typu B – s dozorem**

Do této věznice jsou většinou umístěni odsouzení, kteří spáchali trestný čin z nedbalosti, ale v minulosti již byli pro trestný čin souzeni, nebo pachatelé, kteří byli odsouzeni pro úmyslný trestný čin, ale délka trestu nebyla vyšší než dva roky, ale dosud nebyli trestáni.

Odsouzení se ve vězení pohybují pod dozorem vězeňské služby. Mohou pracovat mimo vězení na nestřeženém pracovišti, ale vězeňská služba provádí namátkové kontroly. Návštěvy se konají bez dohledu zaměstnance VS a ředitel věznice může jednou za měsíc udělit odsouzenému vycházku až na 24 hodin.

- **Věznice typu C – s ostrahou**

Odsouzení jsou do tohoto typu věznice zařazeni, pokud nesplňují podmínky pro umístění do věznice s dohledem nebo dozorem. Odsouzení se pohybují pouze organizovaně a pod dohledem vězeňské služby, pracují pouze uvnitř věznice, nebo na střeženém pracovišti mimo věznici. Návštěvy jsou vždy pod dohledem. Ředitel může povolit vycházku až na 24 hodin jednou za dva měsíce.

- **Věznice typu D – se zvýšenou ostrahou**

Do tohoto typ věznice jsou umístěni odsouzení na doživotí, zvláště nebezpeční, recidivisté, kterým byl za závažný trestný čin uložen trest odnětí svobody vyšší než 8 let. Uvěznění se pohybují po věznicích výhradně pod dozorem VS, na celách jsou zamykáni. Pracují pouze uvnitř věznice na střežených pracovištích nebo přímo v celách. Návštěvy probíhají zásadně pod dozorem VS.

- **Vazební věznice**

Slouží hlavně pro výkon vazby obviněných. Přesto i zde mohou být oddělení pro výkon trestu.

- **Věznice pro mladistvé**

Jde především o omezení negativních účinků izolace mladistvých od společnosti. Tyto věznice jsou rozděleny do čtyř základních diferenciačních skupin.

Rozdělení odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody stanoví § 7 zák. č. 169/1999 Sb.,

- ženy od mužů
- mladiství od dospělých
- recidivisté od odsouzených, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé
- za úmyslně spáchané trestné činy od odsouzených za trestné činy z nedbalosti
- trvale pracovně nezařaditelní
- s poruchami duševními a poruchami chování

Pokud je to možné, odsouzení se umísťují do věznic, které se nachází co nejbližší jejich rodině. Po umístění do určité věznice jsou zařazeni do nástupního oddělení. Jsou velmi důkladně vyšetřeni psychologem, věnuje se jim speciální pedagog a sociální pracovník. Na základě těchto skutečností jsou zařazeni do programu zacházení. Poté nastává vnitřní diferenciací odsouzených, jejichž významnou část tvoří pozitivní přístup odsouzeného k plnění povinností i mimo pracovních aktivit.

2.2 Život a životní úroveň ve vězení

Odsouzení mají i ve vězení svá práva a povinnosti.

Mezi nejzákladnější z nich patří právo na uspokojování základních sociálních potřeb a zdravotní péči, dále právo na udržování sociálních vztahů – např. nákup potravin a osobních věcí, přijetí návštěv, právo na duchovní služby, právo přijímat peníze a další. Na druhou stranu jsou povinni se podrobit omezujícím opatřením – např. zbavení svobody pohybu a pobytu, práva svobodné volby povolání, práva podnikání, sdružování se a mnoha dalších.

Základní povinnosti odsouzených:

- plnění příkazů zaměstnanců VS
- plnění úkolů z programu zacházení
- podrobení se osobním prohlídkám
- umožnění prohlídky osobních věcí

Odsouzený, jenž nedodržuje své povinnosti, může být potrestán a naopak, odsouzený, který je plní vzorně, může být odměněn.

2.3 Penitenciární a postpenitenciární péče

Pro každého uvězněného je den jeho propuštění nejdůležitějším, ale průzkumy jednoznačně mluví o tom, že je to velmi složitý proces začlenění se do společnosti. Největší nesnází je resocializace odsouzeného. Důležité jsou pocity viny odsouzeného, vztah k sobě samému, postoje a motivace ke změně. Může dojít k selhání, což má za následek poměrně vysokou recidivu v ČR, uvádí se okolo 60%.

Důvody potřebnosti postpenitenciární péče podle Černíkové

- propuštěný potřebuje odbornou pomoc při začlenění do společnosti
- první dny po propuštění je jakoby v rekonvalescenci a může snadno podlehnout negativním vlivům (nejčastěji bývá recidiva do jednoho roku)
- prožívaná krize prvních dnů na svobodě, bezradnost při řešení jinak běžných situací, úzkost, nevhodné sociální chování
- nálepka „kriminálního“
- problémy s absencí nebo obnovení partnerských vztahů
- obnovení rodičovské role
- nutnost splácení dluhů a škod z trestné činnosti
- „vábení“ bývalých kamarádů, nebo i bývalých spoluvězňů
- obnovení pracovních návyků a pracovních dovedností

Nucená postpenitenciární péče – nařízená zákonem (ambulantní ochranná léčba)

Dobrovolná postpenitenciární péče – záleží na klientovi (charitativní organizace, nízko prahová centra)

Zpravidla pro dlouhodobé tresty by měla postpenitenciární péče navázat na penitenciární. Sociální pracovník pomáhá propuštěnému hledat práci, ubytování, pomáhá mu se začlenit do společnosti. Může mu být rovněž poskytnuta finanční podpora. Propuštěnému mohou být poskytnuty rodinné terapie, sociální výcvik apod. Záleží ale pouze na klientovi, jestli bude mít o tyto služby zájem. Dále jsou poskytované služby ve zdravotnických zařízeních, například protitoxikomanické, proti alkoholové, sexuologické). Jedná se buď o nařízení soudem, nebo záleží na vůli propuštěného.

3 REŽIM VTOS DLOUHODOBÝCH TRESTŮ

Další kapitola mé práce se vztahuje k dennímu režimu (interní řád), kterým se vězenkyně denně řídí, dále pak charakterizují programy zacházení, jako náplň dne uvězněných a nakonec se v této části budu zabývat negativními, zároveň i pozitivními vlivy života za mřížemi.

3.1 Denní režim

Kategorie se zvýšenou ostrahou (vnitřní řád)

PRACOVNÍ DNY:

RANNÍ SMĚNA

05.00	budíček
05.00 – 05.10	osobní hygiena, úklid
05.10 – 05.50	snídaně
05.50	nástup do zaměstnání
06.00 – 14.00	ranní pracovní směna
07.45	PPS
14.05 – 14.35	oběd
14.35 – 15.00	osobní volno
15.00 – 16.00	vycházka
16.00 – 17.50	program zacházení, zájmová činnost
17.50 – 18.10	večeře
18.10 – 19.00	program zacházení, zájmová činnost
19.00 – 19.50	úklid, osobní hygiena
19.50	PPS
20.00 – 21.00	osobní volno
21.00	večerka

Odpolední směna

06.15	budíček
06.15 – 07.00	osobní hygiena, úklid
07.00 – 07.15	snídaně
07.15 – 07.50	osobní volno
07.45	PPS
08.00 – 09.00	program zacházení, zájmová činnost
09.00 – 10.00	vycházka
10.00 – 12.30	program zacházení, zájmová činnost
12.30 – 13.15	osobní volno
13.15 – 13.45	oběd odpolední směna a nezařazené
13.45 – 13.50	osobní volno
13.50	nástup do zaměstnání
14.00 – 22.00	odpolední pracovní směna
18.00 – 18.30	večeře odpolední směna
19.50	PPS
22.00 – 22.15	osobní hygiena
22.15	večerka

DNY PRACOVNÍHO KLIDU:

06.15	budíček
06.15 – 06.25	osobní hygiena
06.25 – 06.40	snídaně
06.40 – 07.45	úklid
07.45	PPS
08.00 – 09.00	osobní volno
09.00 – 10.00	vycházka

08.00 – 11.00	3. neděle v měsíci – návštěvy 1., 2. a 4. neděle v měsíci – program zacházení, zájmová činnost
	sobota – hospodářský den
11.00 – 11.45	osobní volno
11.45 – 12.15	oběd, výdej studené večeře
12.15 – 14.00	osobní volno
14.00 – 15.00	program zacházení, zájmová činnost
15.00 – 16.00	vycházka pro odsouzené s dopolední návštěvou
16.00 – 18.00	zájmová činnost
18.00 – 19.00	osobní volno
19.00 – 19.50	osobní hygiena, úklid
19.50	PPS
20.00 – 22.15	osobní volno
21.00	večerka v neděli pro ranní směnu
22.15	večerka v sobotu pro ranní směnu, v sobotu a neděli pro ostatní

3.2 Programy zacházení

Jsou nedílnou součástí každého odsouzeného ve VTOS.

Každý odsouzený má ve výkonu trestu odnětí svobody zpracován program zacházení (dříve resocializační nebo reedukační program). V programu zacházení jsou obsaženy: zájmové, terapeutické, pracovní a vzdělávací aktivity. Odsouzený má právo volby vybrat si program, který správa věznice nabízí. Jestliže si nezvolí sám, je zařazen do programu stanoveným věznicí. Tyto programy vytváří předpoklady pro úspěšnou reintegraci, potlačování prizonizace, eliminování rizika recidivy. Nejdůležitější působení na odsouzeného je jednoznačně práce. Vznikají pracovní návyky, režim, zodpovědnost, odměna, zároveň vzniká sebekázeň, preciznost a houževnatost odsouzeného. Práce je považována za velmi významný prvek resocializace. Dále je to také možnost, kdy se odsouzený dostane mimo

ubytovnu (v některých případech i mimo věznici). Mezi velmi důležité samozřejmě patří i ekonomické důvody a eliminace psychického napětí.

Pracovní aktivity dělíme:

„Práce potřebné k zajištění chodu věznice ve vnitřním provozu (údržba, úklid, knihovna, prádelna, kuchyně, lůžková část ošetrovny atd.). Práce a zaměstnávání ve výrobních provozovnách podnikatelských subjektů. Práce ve středisku hospodářské činnosti provozované příslušnou věznicí. Pracovní terapie jako terapeutická aktivita odborně vedená zaměstnanci vězeňské služby, v rámci níž vykonávají pomocné práce např. v kuchyni, v zahradě, při úklidech apod.“⁵

V naší zemi je zaměstnanost už řadu let velmi nízká. Asi největší příčinou je malý zájem podnikatelských subjektů, nízké kvalifikace odsouzených, nedostatek prostoru uvnitř věznic, ale také levnější pracovní síla ze zahraničí.

Z dalších hlavních cílů programů zacházení je vzdělání. Pokud se odsouzený po propuštění na svobodu uplatní a pracovníě zařadí, je malá pravděpodobnost recidivy. Vězeň si může ve výkonu trestu vzdělání dodělat, dle našeho řádu nesmí být patrné, že bylo získáno ve výkonu trestu. Je zaměřeno zejména na dokončení základního vzdělání nebo zaučení se v oboru. Pokud je odsouzený zařazen do vzdělávacího programu, nehradí náklady na výkon trestu.

Vzdělávací aktivity probíhají zejména na možnostech věznice. Může se jednat o právní výchovu, práci s počítačem, výuku cizího i mateřského jazyka, výuka matematiky, literatury aj. Záleží na zájmech odsouzených a iniciativě věznice, jinak je vzdělávacích aktivit nepřehledné množství. Nejvyšším dosaženým vzděláním je vysokoškolské studium.

Mladiství mají vzdělávací program povinný, nejsou zařazeni do pracovního procesu a výuka probíhá denní formou.

Speciálně výchovné aktivity - jedná se o skupinové i individuální terapie. Velmi významná je role duchovní, postupným tlakem na odsouzeného může dojít k potlačení nežádoucího chování, až k celkové morální přeměně. Proto je tato role v penitenciární praxi nezastupitelná.

⁵ JÚZL, M., Penitenciaristika a penologie, IMS 2012

Volnočasové aktivity můžeme rozdělit na tělesnou a estetickou složku. Hlavním cílem je naučit odsouzeného trávit smysluplně volný čas a po propuštění vytvořit pozitivní změnu jeho životního stylu.

Estetické volnočasové aktivity slouží k duševnímu i fyzickému uspokojení odsouzeného, neboť si je sám zvolí. Dělí se:

- aktivní – jedinec sám vytváří kulturní hodnoty, účastní se různých činností a kroužků (např. šití, pletení, práce se dřevem, keramické a dramatické kroužky, pěstitelské, chovatelské aj.), můžeme sem také zařadit křížovky, stolní a karetní hry
- receptivní – jedinec se sice aktivně nepodílí, ale může být velmi citově angažován ve svém prožívání (poslech audia, sledování TV, sledování hereckých vystoupení v podání vězňů - herců)

Mezi volnočasové aktivity můžeme zařadit kondiční cvičení v posilovnách, stolní fotbal, míčové hry – fotbal, kopaná, košíková apod.

Programy by neměly být zaměřeny pouze na změny chování odsouzených, ale měly by vést k pozitivnější komunikaci odsouzených a vězeňským personálem.

Druhy programů zacházení:

Nezáleží v jaké kategorii odsouzený je, ale záleží na jeho osobnosti, zájmech, postojích, potřebách.

- Pracovní programy – např. práce v kuchyni, v prádelně
- Vzdělávací programy a aktivity – základní školy, výuční obory, střední školy i vysoké školy
- Volnočasové aktivity – sportovní, kulturní, jazykové zájmy
- Terapeutické programy – výchovné a sociální postupy
- Sociálně právní poradenství
- Obecné metody – hygiena, práva, povinnosti, kázeň a pořádek
- Extramurální programy – přerušení výkonu trestu, vycházky

Programy zacházení mohou velmi pozitivně ovlivnit přístup odsouzených, také mohou zlepšit komunikaci mezi odsouzenými a personálem. Zvláštní skupiny odsouzených, jako jsou trvale pracovní nezařaditelní (invalidní důchodci, apod.), cizinci, matky s dětmi, sexuální devianti, psychopati aj., mají zohledňované principy. V současné době jde převážně o změnu chování, dříve se dbalo o změnu osobnosti.

Plnění programů je pro vězně velmi důležité, je to základ hodnocení při opuštění věznice. Může se jednat o opuštění věznice s doprovodem personálu, v souvislosti s návštěvou, při přeřazení do mírnějšího typu věznice nebo při podmíněném propuštění z výkonu trestu.

Dva měsíce před propuštěním z VTOS je stanoven speciální program pro odsouzeného. Vytvářejí se mu podmínky pro jeho vlastní způsob života na svobodě.

Jsou však také vězni, kteří nejsou schopni cílevědomě zvládat programy zacházení. Trpí například poruchou osobnosti, nemají dostatečnou motivaci a vůli, často mají velmi negativistický postoj ke vzdělání, výchově, autoritě.

3.3 Negativní dopad VTOS

„Veřejnost chápe vězeňství jako součást komplexu opatření státu při zajišťování bezpečnosti občanů. Proto je na uvěznění pachatele nazíráno především na izolaci (jejímž cílem je na kratší či delší dobu zabránit odsouzenému páchat trestnou činnost, což stanoví i zákon o výkonu trestu odnětí svobody) a částečně i jako odplatu za spáchaný trestný čin.“⁶

Negativní rizika odsouzených jsou:

- Vztahy bez citové vazby
- Zkušenosti s homosexuálním stykem, problém přenosných chorob
- Prizonizace - řeší přizpůsobení se vězeňskému životu a velmi znesnadňuje návrat uvězněného do klasické společnosti. Je to proces, jenž se vyskytuje ve vězeňských budovách a nevyhne se mu žádný z odsouzených, ovlivňuje ho tedy naprosto vždy. Uvězněného pohlcuje prostředí, ve kterém žije a na základě této skutečnosti se stává horším a horším. Sbližuje se negativně se špatnými vlivy, což nenechá nikoho lhostejným. Někteří lidé přichází o vlastní názory, jdou totiž jednodušší cestou nejmenšího odporu. Vícetrestaní pak již nedokážou žít v normální společnosti obyčejným životem.
- Hospitalismus - přizpůsobení se podmínkám ve vězení. Jde o velmi vážný problémem dlouhodobého pobytu ve vězení, tedy období dobrého přizpůsobení se na vězeňský život doprovázený snižující se schopností přizpůsobit se životu „civilnímu“. Ve vězení je odsouzený plně zaopatřen, dostává najíst, má obstarané předmě-

⁶ SOCHŮREK, Jan. Kapitoly z penologie. III. díl, Negativní jevy ve vězení, Liberec 2007

ty potřebné k životu. Stýká se s omezeným počtem spoluvězňů a týmem profesionálních osob, pracujících v tomto resortu. Pohybuje se v omezeném prostoru. Jde o velký problém, protože propuštění nejsou navyklí na novou životní situaci – „venku“ je vše jiné, s jinými zákony a pravidly, jinými institucemi, úřady. Je nutné akceptovat nové postupy v různých oblastech života: hledání práce, získání bydlení, platí jiné peníze. Odsouzený není schopen se vyrovnat s novými podmínkami.

- Ztráta soukromí je pravidelnou daní za pobyt ve vazbě i výkonu trestu. Člověk přijde o civilní ošacení, osobní věci, je mu přiděleno vězeňské oblečení (stejnokroj), cela, postel, spolubydlící, naplánován denní režim. Vše probíhá pod nepřetržitou kontrolou, neustále může být někým upozorněn, že jeho chování a činnost nemusí vyhovovat. Tento způsob života může vyústit u některých lidí psychickým oslabením až traumatem, takto postižený jedinec může být dlouhodobě poznamenán.
- Ztráta sociálních vztahů, především rodiny - rozpad vztahů s rodinou a přáteli má za důsledek pocit vyřazenosti. Odsouzený touží mít oporu, moci se spolehnout na své milované, nemohou však být spolu tak, jako před uvězněním. Stres z odloučení, nedostatek soukromí, nedostatek přiměřené komunikace a podpory jsou dalšími negativními stránkami života ve vězení.
- Sociální stigmatizace (odlišnost populace) - vyvržení ze společnosti, stává se recidivistou - je založena na předpokladu odlišnosti populace, samotný fakt, jsem „kriminálník“, může znamenat automatické nálepkování: *Jsem odpad společnosti, vyjdu před brány a kam půjdu?... Co mě čeká?... Nic, ani vlídné slovo.... Za mřížemi jsem mezi svými, tam jsme si všichni rovni. Cesta zpět za kátr se pak jeví jako logické vyústění a určitá možnost řešení.*
- Růst zadluženosti - zadluženost vězňů nese s sebou v ČR stále větší problémy. Průzkumy odhalují, že právě nezvladatelné dluhy jsou hlavním důvodem, proč propuštění opakují trestnou činnost. Když vyjdou z vězení, ocitnou se pod tlakem vymahačů dluhů. Často mají více dluhů najednou. Propuštěný v této situaci ale brzy pochopí, že obyčejnou prací nemůže dluhy vyrovnat, a tak mu nezbývá, než znovu hledat možnost v oblasti mimo zákon. Ocítá se opět „na tenkém ledě“, tedy v začarovaném kruhu a opětovný návrat za mříže mu může připadat jako reálné vyřešení nepříjemné situace.
- Absence zboží - další z deprivací života ve vězení, jehož přítomnost jedinec

v civilním životě považoval za samozřejmou (oblíbené oblečení, cigarety, potraviny dle vlastního uvážení). Za mřížemi vzniká jakási síť neformálních trhů, je plně organizovaná a mezi vězni dochází ke směňování a zajišťování si zboží mezi sebou.

- Vztahy bez citové vazby - strach ze samoty. Bez přítomnosti blízké osoby se můžou vězni cítit i v přeplněných celách osamoceni. Jsou okolnostmi vytrženi ze známého prostředí od blízkých lidí, což je izoluje od zdravých smysluplných vztahů.
- Zkušenosti s homosexuálním stykem, problém přenosných chorob - vznikají zejména mezi vězni, nejedná se převážně o citový vztah, styk vzniká zejména z nedostatku příležitostí běžného heterosexuálního kontaktu. Často se ve vězení objevují vězni s primární homosexuální zkušeností. Ti převážně stojí pouze o citový vztah s jedním vězněm.

Nepříznivě zároveň působí i délka pobytu ve vězení, má často vliv na ztrátu rodiny, přátel. Nepříznivé podmínky přetrvávají i po propuštění z vězení. Propuštěný člověk se dostává do nelehké a složité životní situace. Propuštěný je bez zaměstnání, bydlení, nemá informace o novodobé společnosti aj. Je pro něj velmi složité začít žít běžným životem.

3.4 Pozitivní dopad VTOS

VTOS může však i v některých případech působit pozitivně, což uvězněným může pomoci vyřešit určité problémy a dívat se na život i jiným pohledem, než doposud.

- Sebehodnocení – kde jinde než ve vězení má člověk tolik času přemýšlet o svém životě, o svých činech a skutcích. Pokud si uvězněný dokáže uvědomit, proč se do této situace dostal, objektivně zhodnotit dopad trestu na celou jeho životní situaci, jeho šance zařadit se do běžného života je potom mnohem větší.
- Sblížení s rodinou – životní podmínky ve věznicích nastíní jiný řád, mimo jiné časové omezení se svými blízkými. V tuto chvíli může takovému člověku dojít, že rodinné vztahy se svými nejbližšími, které mu připadaly naprosto samozřejmé a automatické, někdy možná i nedůležité až obtěžující, mu svou absenci vyvolávají pocity samoty a může se cítit naprosto opuštěný v přeplněných věznicích. V tuto chvíli si uvědomí, jak důležité je mít svou vlastní rodinu, která mu zajistí domov, zájem o jeho osobu, rodinné zázemí, oporu a lásku. Bez těchto kladných lidských potřeb by nemohl žádný člověk, natož ten, který je uvězněn, hledět do budoucnosti s nadějí.

Také jeho nejbližší pociťují nutnost semknutí se jak s odsouzeným, tak mezi sebou navzájem. Toto považují za jeden z nejdůležitějších kladů i v takto složité životní situaci pro všechny (uvězněné i jejich rodinné příslušníky).

- Řád – Každý odsouzený, ať muž nebo žena musí dodržovat velmi přísný interní řád věznice, i když na první pohled může působit deprimujícím dojmem, na druhou stranu naučí odsouzeného pravidelnosti a organizovanosti. To mu pomáhá k překonání chvil, ve kterých by se mohl cítit ztracen, nedokázal by si zorganizovat svůj čas, protože možnosti různých aktivit během dne jsou velmi omezené a nejsou povoleny.
- Jiný pohled na multikulturní společnost – Ve VTOS mohou odsouzení přehodnotit své dosavadní názory na menšinové skupiny, protože žijí spolu s těmito lidmi v poměrně malých vymezených prostorech (nemohou před nimi tedy utéct), poznají jejich život podstatně do větší hloubky, seznámí se s jejich tradicemi, mentalitou a názory. Tímto mohou zjistit, že tento většinou negativní náhled společnosti na člověka „který je jiný“, se nemusí shodovat s jejich vlastním názorem získaným životem ve vězení.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 EMPIRICKÝ VÝZKUM

V předešlých kapitolách jsem se teoreticky zabývala historií a systémem vězeňství v ČR, dále jsem rozváděla denní režim odsouzených. Detailněji jsem se zabývala programy zacházení, které jsou nedílnou součástí života odsouzených. Další část mé práce bude praktická a naváže na část teoretickou.

4.1 Hlavní cíle

Hlavním cílem této části, je snaha o zjištění do jaké míry ovlivňuje VTOS osobnost jedince. Bude mě zajímat, zda se jeho charakterové vlastnosti a celkový pohled na život se změnil k lepšímu a pokud ano, jak je ovlivněn těmito skutečnostmi. V opačném případě mě bude zajímat, jak se musí odsouzený vyrovnat se skutečností, že jeho životu je nedobrovolně dán řád, kterému se musí podřídit a jak na něj tato realita působí.

Výzkum budu provádět formou rozhovoru s dlouhodobě uvězněnou respondentkou, která nastoupila do VTOS se zvýšenou ostrahou ve věku blízkém mladistvém. Nyní je již ve VTOS 6 let, což částečně zaručuje určitou znalost života za mřížemi. Díky těmto informacím se pokusím odpovědět na otázky uvedené výše.

4.2 Popis metody

K získání informací a odpovědí na otázky jsem zvolila kvalitativní metodu formou rozhovoru, jako základní nástroj výzkumu. V mém případě se jedná o rozmlouvání dvou osob, půjde tedy o hlubinnou sondu do nitra duše mladé ženy. Má práce bude přímo závislá na tom, co všechno se v rozhovoru odehraje, jak se ho respondentka zúčastní. Fáze dialogů s odsouzenou bude tvořit základní členění této práce. Rozhovor jsem rozčlenila na tyto základní fáze:

- **Příprava** – požádala jsem respondentku o svolení k rozhovorům, upřesnila čeho se budou týkat a jaký můj cíl těchto rozhovorů.
- **Dojednání** – sjednané schůzky mohly proběhnout jen v době povolených návštěv, které byly schváleny vnitřním řádem věznice Světlé nad Sázavou. Probíhaly jen jednou měsíčně, proto se naše spolupráce rozšířila i na písemnou korespondenci ve formě dopisů. Intimnější části rozhovoru se samozřejmě odehrávaly při osobních kontaktech. Korespondence spíše upřesňovala nejasnosti a obecnější odpovědi. Jako výhodu uvádím, že jsme si s respondentkou velice blízké, jde o úzký rodinný

vztah, z toho tedy vyplývá, že otázky a odpovědi byly vedeny v duchu vzájemné důvěry, která zaručila objektivní náhled na cíl mé práce.

- **Průběh** – vzhledem k tomu, že jsem s odsouzenou v neustálém kontaktu, tuto skutečnost neovlivnilo ani její zatčení, její život před uvěznění a jeho nynější podobu znám tedy velmi dobře. Názory na životní změnu jsem získala tedy již před psaním své bakalářské práce, díky ní se však prohloubily a tato skutečnost mě začala zajímat i z odborného hlediska.
- **Ukončení** – V závěru rozhovoru jsme zhodnotily naši spolupráci.

Rozhovor jsem si zvolila cíleně, považuji ho za nástroj, při kterém jsem získala více požadovaných informací, jelikož probíhá na bázi bližšího osobního kontaktu, který zaručí dostatek potřebných odpovědí. Dále jsem mohla reagovat a přeformulovat ihned své otázky dle vyvíjející se situace.

Základní výzkumné otázky

1. Mohou být ženy ve výkonu trestu odnětí svobody (po adaptaci) spokojené?
2. Má VTOS u odsouzených žen nějaký výchovný efekt?
3. Bude dělat žena po propuštění z VTOS vše pro to, aby už se do vězení nikdy nevrátila?

4.3 Anamnéza respondentky

Osobní anamnéza

Narozena 24. 12. 1984 v Opavě. Porodní váha 260g/49cm. Matka, otec i mladší sestra jsou české národnosti. Porod 20. leté matky proběhl naprosto bez komplikací a v řádném termínu, novorozenec byl po zdravotní stránce v pořádku a mladá rodina se rozrostla o chtěného potomka. Matka v době těhotenství, i před ním, neužívala žádné návykové a omamné látky. Dívka se narodila v době matčina nedokončeného studia na pedagogické fakultě UJEP v Brně, proto bylo dítě částečně v péči prarodičů ze strany otce. V předškolním a mladším školním věku byla dívka bezproblémová, spíše tichá, méně sebevědomá. Jevila se jako šťastné dítě. Velmi často se u ní projevovala zánětlivá onemocnění (angíny, záněty průdušek, zápalý plic). Do mateřské školky nechodila, pobývala tedy v ryze rodinném prostředí, s nástupem do malé vesnické školy se neprojevovaly zásadní problémy. I zde byla v neustálém kontaktu se svou matkou, která ve škole vykonávala práci

pedagoga. Závažnější problémy začaly kolem 12. věku dívky, která začala být komplikovanou osobností v oblasti přizpůsobování se běžnému životu. Byla tvrdohlavá, náladová, nelíbilo se jí přizpůsobovat názorům v rodině, zatajovala své problémy, inklinovala ke lhaní. Rodiče se snažili nejdříve vše řešit domluvou, později již potřebovali odbornou pomoc, navštívili dětského psychologa, ten doporučil nechat dívce větší volnost a svobodu a nesažit se jí tolik ovlivňovat dle svého vlastního uvážení. Matka byla v té době ve výchově dominantnější, otec spíše nechal rozhodnutí na ni. Nedokázala však důsledně trvat na určitých pravidlech předem dohodnutých a většinou z nich slevila kvůli arogantní reakci dívky. Tak docílila všeho, čeho chtěla.

Jako starší žákyně základní školy přestoupila na víceleté gymnázium ve Svitavách, což znamenalo jakési první vytržení z dohledu rodiny. Intelektuálně byla schopna zvládat nároky učebního plánu gymnázia, její osobnost však nepřijala tuto skutečnost, stávala se rebelkou, odmítala cokoli, co bylo nařízeno a prospěch se velmi rapidně zhoršil, později se jí ve škole nelíbilo a vynutila si přestup na jinou školu s internátním ubytováním. Jednalo se o soukromou střední hotelovou školu v Brně. Od této doby již odmítala rodinné prostředí, i když o víkendech často navštěvovala své nejbližší.

V roce 2004 ukončila studium maturitní zkouškou a živila se prací v baru jako barmana. Začala se osamostatňovat, žít podle svých představ. Velmi však usiluje o vlastní byt v jakékoliv části Brna. Dosavadní situaci řešila nájemným bydlením v několika bytech. Později bydlela v Králově Poli u svého tzv. známého bez citové vazby.

Její celkový zdravotní stav je dobrý.

Rodinná anamnéza

Matka narozena 26. 3. 1964 v Ostravě, absolventka vysoké školy UJEP Brno, práci pedagoga vykonává po celou dobu. Matka dominantnější ve výchově dětí. Otec narozen 25. 3. 1962 ve Svitavách, absolvent středního odborného učiliště s maturitou, textilní obor. Pracuje jako mistr v textilním podniku. Rodiče se dosti často hádají. Mladší sestra narozena 26. 9. 1989 ve Svitavách. Momentálně studuje dálkovou formou vysokou školu a zároveň pracuje jako asistentka v malé firmě. Rodina pochází z malé vesnice.

Kriminální anamnéza

Respondentka ve výkonu trestu od roku 2007, uvězněna na 14 let za plánovanou nájemnou vraždu, nejdříve ve vazební věznici v Brně, později převezena do věznice v Opavě, nyní ve VTOS v ženské věznici ve Světlé nad Sázavou.

V životě dívky šlo o první konflikt se zákonem, jednalo se tedy o prvotrestanou ženu, která neměla kriminální minulost a nebyla ovlivněna negativním vlivem rodinného prostředí.

Svou bezvýhodnou situaci, bezmoc, nemožnost něco změnit a pocit, že byla na vše sama, řešila ve svém mladistvém věku zkratovitým jednáním, které končí smrtí člověka, tedy velkou tragédií.

4.4 Rozhovor

- Brali se rodiče kvůli Tobě?
Je to pravděpodobné.
- Byla jsi chtěné dítě?
Neplánované, ale chtěné (pokud vím, myslím..)
- Víš, jak se choval otec v době mateřství Tvojí maminky?
Není mi známo.
- Matčín zdravotní stav během těhotenství?
Pokud vím, tak bez komplikací.
- Matčín zdravotní stav po porodu?
Pokud vím, tak bez komplikací.
- Matčín zdravotní stav v šestinedělí?
Pokud vím, tak bez komplikací.
- Byl otec u porodu?
Ne, ale byl před porodnicí.
- Matčín duševní stav během těhotenství?
Není mi znám.
- Požívala Tvoje matka nějaké drogy, léky či alkohol během těhotenství?
NE!
- Kouřila Tvoje matka během těhotenství?
Ne.
- Délka prenatalního vývoje? Přenošenost? Nedonošenost?
Bez komplikací

- Byl porod bez komplikací?
Není mi známo
- Jak dlouho trval porod?
Není mi známo
- Měla Tvoje matka porodní komplikace?
Pokud vím, tak ne.
- Tvoje porodní hmotnost?
2,60Kg
- Vývoj v prvních dnech po porodu?
Pokud vím, tak bez komplikací.
- Kojení?
Ano, nevím jak dlouho.
- Problémy po porodu?
O žádných nevím
- Měla jsi nějaké nemoci?
Těžký zápal plic (v 8 týdnech)
- Byla jsi na nějaké operaci?
Křční, nosní mandle.
- Vyrůstala jsi v úplné rodině?
Vyrůstala jsem v rodině babičky, dědečka, společně s matkou a otcem a tetou do svých 5 let, potom jsme se přestěhovali do nového, vlastního.
- Vyrůstala jsi sama?
Do 5-ti let, potom se narodila sestra.
- Jaký byl Tvůj vztah v dětství k matce?
Do 5-ti let si ji moc nepamatuju, potom nebyl komplikovaný.
- Jaký byl Tvůj vztah v dětství k otci?
Do 5-ti let si jej téměř nepamatuji, později nebyl komplikovaný, ale chladný.
- Chodila jsi do školky?
Ne, byla jsem u babičky a dědečka.
- Jaký jsi měla vztah k prarodičům?
Z otcovy strany překrásný, milující, z matčiny strany velmi dobrý.
- Měla jsi domácí zvíře?
Měla jsem jich hrozně moc.

- Tvoje nejoblíbenější zvíře?
Pes Rony (naš první pes) náš = máma, táta, já
- Tvoje nejoblíbenější hra v dětství?
Hra s gumovými pejsky s mojí sestřičkou, měly jsme jich asi 40, sbíraly jsme je.
- Čím jsi chtěla být jako dospělá?
Zvěrolékačkou
- Vzdělání matky?
VŠ
- Vzdělání otce?
SŠ
- Věk rodičů?
Otec – 51
Matka - 49
- Kdo byl ve Vaší rodině dominantní?
matka
- Když Tvoje matka byla těhotná s Tvým sourozencem, žárlila jsi nebo ses těšila?
Těšila jsem se – moc!
- Po narození sestry cítila ses odstrčená?
Ne
- Nejlepší rada od rodičů?
„Všude číhá nebezpečí!“ (máma)
- Čím Tě zklamali?
Napsala bych hodně věcí, ale teď už se na to dívám jinak. Vědomě ničím a nic jim nevyčítám.
- Máš hezké vzpomínky na dětství?
Překrásné, nejkrásnější období mého života.
- Jaké např. ?
Všechny spojené s babičkou a dědečkem jsou ty nejkrásnější. Nemám dostatek papíru, abych je vypsala.
- Jaký máš vztah k sestře?
Čím jsme starší, tím hlubší. Je pro mě člověk, kterého mám na světě nejradši!
- Koho především si z dětství pamatuješ?
Babičku a dědečka

- S kým jsi měla nejbližší vztah?
S babičkou
- Proč?
Protože byla jedinečná, nádherná, nenahraditelná osobnost, bezvýhradně mě milovala a vždycky jsem od ní lásku cítila. Nikdy mě nezklamala. Ničím a v ničem. Byla (a je) pořád se mnou.
- Máš i špatné vzpomínky?
ne
- Trestali Tě rodiče fyzicky?
ne
- Jak jinak?
Netrestali. Občas jsme se pohádali. Nebyl důvod, byla jsem hodné dítě, si myslím.
- Zneužíval Tě Tvůj otec?
NE!
- S kým sis hrála v předškolním věku? Měla jsi kamarády své vrstevníky?
S babičkou, dědečkem, tetou, rodiči, k babičce jezdili mí bratránci (o 4 a 5 let starší) i s nimi jsem si hrála a mám na ně hezké vzpomínky.
- Stalo se ve Tvém dětství něco, co Tě negativně ovlivnilo?
5let – odstěhování od prarodičů, v 10 letech – přechod ze ZŠ na GY (velmi negativní)
- Bývala jsi často nemocná?
Ano, jako dítě.
- Máš nějakou alergii?
Na včelí bodnutí, pokud vím, tak jinou ne.
- Oblíbená hračka?
Plyšový pes Čumák
- Někaký zlovyk v dětství?
ne
- Někaké dětské hry se sexuálním podtextem?
ano
- Měla jsi v dětství nějakou fóbii?
Ne
- Někaký úraz?

ne

- Projevuje se u Tebe nějaká vada řeči?

ne

- Těšila ses do 1. třídy?

ano

- Líbilo se Ti tam?

ano

- Měla jsi na ZŠ nějakou „velkou“ kamarádku?

ano

- Tvůj nejoblíbenější předmět?

Český jazyk

- Tvůj prospěch na ZŠ?

Výborný

- Nevadilo Ti, že Tvoje matka pracuje na stejné škole jako učitelka?

ne

- Kam jsi chodila na střední školu?

Odborná hotelová škola Brno

- Líbilo se Ti na Gymnáziu?

NE!

- Proč ne?

V 5 ráno jsem vstávala, v 18hod jezdila domů. Nic než škola. Pak už byl večer.

- Jaký na to měli názor rodiče?

Odlišný. Že je to pro mé dobré apod.

- Blízká kamarádka?

Ano na gymnáziu

- Chodila jsi za školu?

Na OHŠ ano a často. Předtím ne.

- Zapadla jsi do kolektivu?

Spíše ne.

- Proč ne?

Byla jsem „individualista“, měla jsem kamarády spíš mimo školu.

- Na kterou jsi chtěla jít další školu?

Na vojenskou (to nebylo možné kvůli prospěchu, který z kvarty neodpovídal požadovanému průměru k podmínkám přijetí do této školy)

- Prospěch?
Průměr, kolem 3. Lepší než na GY.
- Jaká byla motivace pro toto studium?
Pro hotelovku? Motivací byl kompromis. Já chtěla pryč z GY a rodiče školu s maturitou. Chtěla jsem na internát a do Brna.
- Měla jsi představu svého budoucího povolání na základě tohoto studia?
Na základě studia vojenské akademie ano. Na základě studia hotelovky ne.
- Přemýšlela jsi už v té době o své budoucnosti? (manželství, děti, budoucí povolání)
Ano.
- Splňovala Tvoje očekávání?
Hotelovka? Ano.
- Co se Ti tam nelíbilo?
Nevybavím si nic, co by mi na této škole nějak vadilo.
- Kde jsi bydlela? Na internátu?
Ano.
- Dodržovala jsi internátní řád?
Ano i ne, podle příležitostí.
- Problémy s vychovateli?
Nedodržovala jsem vždy interní řád, ale dokázala to skrýt, takže ne. Nesympatie oboustranná, ale problémy ne.
- Líbilo se Ti tam? Proč ano/ne?
Ano – byl to internát s převahou kluků, jistý způsob svobody bez rodičů, velkoměsto.
Ne – velký dozor, krátké vycházky, omezení, kontroly, špatné jídlo.
- Na maturitu ses připravovala svědomitě?
Ne, ale byla jsem si jistá, že ji udělám, že toho dost umím.
- Tvoje výsledky?
Dostatečné, z ČJ dobré.
- Měla jsi při škole nějaké brigády?
ano
- Měla jsi v plánu další studium?

ano

- Přemýšlela jsi o tom někdy?

často

- Co bys případně studovala?

Psychologie, sociální pedagogika

- Vybrala by sis dnes stejnou školu, kdybyste měla tu možnost?

Ano i dnes bych si vybrala vojenskou školu.

- Jak ses v životě chtěla uplatnit?

Jako voják z povolání (v tomto oboru)

- Zamilovala ses někdy do svého učitele?

ne

- Vadili Ti „šprtové“?

Nijak zvlášť.

- Imponovali „sígři“

Svým způsobem ano.

- Jaký typ učitele Ti imponoval? (přísný, kamarádský, starší, mladší, žena, muž)?

Starší žena

- Zažila jsi šikanu?

ne

- Zkoušela jsi někdy drogu? Jakou? Pocity?

Marihuanu, pocity spíš negativní.

- Co to s Tebou dělalo?

Přišlo mi to „umělé“, smích, hlad, jindy špatně... Zlepšení smyslů, silnější vnímání prožitků.

- Co Ti to přinášelo?

Zvýšené prožitky v sexu.

- Co alkohol?

ano

- Jak často?

Často.

- Co jsi dělala „za školou“ a s kým?

Brigády, courala se po městě, nebo seděla v hospůdkách s kamarády.

- Jak sis omlouvala docházku?

Lékařskými razítky (získanými „legálně“ přes známého)

- Rozuměla sis v této době s rodiči?
Ano, jezdila jsem domů na víkendy. Ale neměli jsme nijak blízký (důvěrný) vztah.
- Neodcizil Tě internát se sestrou? Rodiči?
Odcizilo mě už gymnázium. Internát ještě víc. S rodiči ne tolik, tam se vztah moc nezměnil, jako se sestrou.
- Na víkendy jsi jezdila domů?
ano
- Jezdila jsi někdy stopem?
Často.
- Co Ti nejvíce vadilo na internátě?
Všechna ta omezení.
- Co se Ti tam naopak líbilo?
Spolubydlící (blízká přítelkyně), vycházka, hřiště, kluci, určitá svoboda, klid, Brno☺
- Dostávala jsi kapesné od rodičů? Stačilo Ti to?
Dostávala, nestačilo
- Jak jsi to řešila? (bohatý partner?)
Brigádami. Později (17let) starší partner (mileneček)
- Vyhovovalo Ti bydlení v garsonce?
Ano, odešla jsem z internátu a bydlela sama u něj v garsonce.
- Vyhovoval Ti vztah s ním?
Velmi! Vídali jsme se 2-3x týdně, přes prázdniny denně – brigáda u něj na firmě.
- Milovala jsi ho?
Měla jsem ho ráda.
- Dával Ti peníze?
Ano.
- Věděli rodiče, že už nebydlíš na internátě?
Věděli. Dozvěděli se to později, než jsem se odstěhovala, ale na podrobnosti se neptali, tak jsem to nerozváděla...
- Uvědomovala sis, že podvádíte rodiče?
Ano.
- Jak bys to udělala dnes?

Stejně jako v 17-ti, ale narovinu bych jim řekla, jak se věci mají.

- Jak dlouho trval Váš vztah?
2,5 roku jako milenci, další 1 rok jako přátelé.
- Čím Ti imponoval starší přítel?
Důvěra, spolehlivost, zájem o mě, podpora ve všem, povahou, cílevědomostí, vědomostmi.
- Trápilo Tě to vůči jeho manželce?
Ne.
- Měla jsi i jiné muže, když jsi byla s ním?
Ano.
- Proč to skončilo?
Dostudovala jsem, nedostala se na VŠ, začala jsem pracovat v nonstop baru. Odcizili jsme se, odstěhovala jsem se.
- Kdo to ukončil?
Oba dva, směřovalo to k tomu.
- Zůstali jste přátelé?
Ano.
- Z jakého důvodu jsi to tajila?
Asi proto, že byl starší, ženatý.
- Proč sis vybrala práci barmanky?
Dobrá plat. Zajímavá ne stereotypní práce. Ne „od - do“ – mohla jsem si určovat směny. Nebyla vázaná pracovní smlouvou.
- Prosazovala ses v kolektivu?
Jak v kterém. Někde ano, jinde ne.
- Byla jsi registrovaná na Ú.P.?
Ano, po celou dobu od ukončení školy až po zatčení.
- Nabízeli Ti tam lepší práce?
„Lepší“ je relativní pojem. Ano, ale méně placené.
- Kde jsi bydlela a s kým?
V pronajatém bytě s kamarády.
- Jak jsi získala byt?
Nejprve přes mého staršího milence, později přes realitní kancelář.
- Bylo pro Tebe těžké platit nájem?

Ne.

- Jak často ses stěhovala?

Často.

- Vadilo Ti to?

Velmi mi to vadilo.

- Měnila jsi často zaměstnání? A proč?

Ano. Pro lepší platové podmínky, pro změnu.

- Vadily Ti časté změny zaměstnání?

Ne, naopak.

- Kde ses poznala se svým budoucím manželem?

V baru, kde jsem pracovala.

- Jak dlouho jste se znali, než jste spolu začali bydlet?

Skoro 2 roky.

- Čí to byl nápad?

Jeho.

- Jaké bylo spolu soužití?

Neslučitelné.

- Co Ti vadilo?

On (jeho nálady, zvyky, hygiena, chování...)

- Co vadilo jemu?

Já (někdy), dle jeho nálady, byl alkoholik, zvyklý žít sám.

- Jaké bylo řešení? Bylo společné? Bylo vůbec nějaké?

Řešení? Bylo moje. Odstěhovala jsem se. On pak chtěl, abych se vrátila. Pořád jsme se vídali jako přátelé.

- Jak probíhala Vaše svatba?

Formálně.

- Co jsi od toho očekávala?

Nic konkrétního. Určitou „jistotu“ do budoucna.

- Proč jste se vzali?

Jemu to neuškodilo a mně pomohlo (jeho slova). Byla jsem naivní. Myslela jsem si, že je to jen papír, který nic nezmění.

- Věděla to rodina?

Ne.

- Proč ne?
Proč ano? Nepochopili by to.
- Co pro Tebe v té době znamenala rodina?
Příbuzenský vztah.
- Byla pro Tebe důležitá?
Celý život je pro mě důležitá.
- Čí to byl nápad?
Jeho (ale nejdřív jako vtip)
- Měla jsi v té době jinou známost?
Ano.
- Milovala jsi svého partnera?
Ano , velmi.
- Vodila sis ho k němu do bytu?
Ano.
- Kdy ses definitivně odstěhovala?
Nevzpomínám si, asi po 10 dnech.
- Vídali jste se i poté?
Často.
- Byla jsi na něm finančně závislá?
Ne, nikdy.
- Byli jste rovnocennými partnery
Ne.
- Měla jsi ho ráda?
Ano.
- Žili jste spolu sexuálně?
Ne.
- Zemřel Ti Tvůj milovaný partner, jak ses cítila?
To se nedá popsat. „Jako by mi někdo nalil do žil benzín a zapálil“. Nemohla jsem tomu věřit. Měl autonehodu.
- Jak jsi to řešila?
Hodně jsem pila, skončila v práci za barem.
- Bydlela jsi s ním, jak jsi řešila po jeho smrti bydlení?

Po jeho smrti jsem se vdala (3 měsíce po) „10 dní“ bydlení s ním, pak práce s ubytováním (live – chat).

- Jak jsi přišla na Live-chat?

Hledala jsem práci s ubytováním (internet).

- Bavilo Tě to?

Bavilo

- Vzrušovalo Tě to?

Ano.

- Jak jsi začala pracovat na privátu?

Internet, inzerát.

- Líbilo se Ti tam?

Ano.

- Vycházela jsi tam se společností?

Ano.

- Vydělávala jsi hodně peněz?

Ano.

- Dělalo Ti problém „to“ dělat?

Ne.

- Byla jsi k tomu nucena?

Ne.

- Mohla jsi kdykoliv odejít?

Ano.

- Jak probíhala Tvá práce? 1 sex. styk x jeden zákazník?

Nerozumím otázce tak, jak je položená. Bylo to individuální, s každým zákazníkem jinak. Různě.

- Počet sexuálních pracovních partnerů?

3-5/den

- Počet sexuálních partnerů v reálném životě?

Cca „70“

- Kolik z nich bylo z lásky?

3

- Líbila se Ti ta práce?

Ano.

- Mohla jsi odmítnout zákazníka?
Ano.
- Brala jsi antikoncepci?
Ano.
- Práce vždy s ochranou nebo rozhodovaly finance?
To není otázka peněz, vždy s.
- Chodila jsi na gynekologické prohlídky?
Ano, pravidelně.
- Zažila jsi při této práci nějaký problém, špatnou zkušenost?
Ne.
- Pila jsi přitom alkohol?
Ne.
- Věděli to rodiče?
Ne.
- Proč ne?
Žila jsem „dvojitý život“.
- Měla jsi strach?
Ne.
- Kdy sis otevřela vlastní privát?
Asi po měsíci, co jsem to začala dělat a začala do toho vidět.
- Co Tě k tomu vedlo?
Cílevědomost, chtěla jsem se osamostatnit, být více svobodná a to se taky stalo.
- Jak to fungovalo?
Přesně podle mých představ.
- Měla jsi v této době přítele?
Ano.
- Pracovala jsi i v této době na privátu?
Ne, co jsem byla s ním, tak už ne. Měla jsem holky, co pracovaly pro mě.
- Tvůj současný partner věděl, čím ses živila?
Ano.
- Vadilo mu to?
Ne, protože to byla minulost.
- Milovala jsi ho?

Ano.

- Jaký byl Tvůj vztah? Spolusoužití?

Bezchybný, byli jsme šťastní oba, žili jsme spolu.

- Plánovali jste budoucnost?

Ano.

- Byla jsi mu věrná?

Ano.

- Měla jsi hodně blízkých přátel?

Ne.

- Kde jste se scházeli?

S přáteli většinou v baru.

- Co jsi dělala ve volném čase?

Byla jsem se svým druhem.

- Tvoje koníčky?

Můj druh, můj pejsek (dárek od něj)

- Plánovala jsi děti?

Ano, plánovali jsme dítě do budoucna.

- Kdy ses rozhodla, že se zbavíš manžela?

Bylo to spontánní, když jsem poznala druha své „kompličky“

- Důvod?

Vydíral mě, že když se k němu nevrátím, řekne mé rodině o mém druhém životě.

- Kde ses potkala s komplicí?

S kompličkou v night – klubu, s jejím druhem v baru.

- Kolikrát jste se viděli?

Asi 4x, nevím přesně.

- Kdo vymyslel způsob?

Já.

- Jak jste se domlouvali?

Osobně, tel. budky.

- Stýkali ses potom, co se to stalo?

Ne, nikdy.

- Jaký k nim máš vztah?

Lhostejný.

- Dokážeš se vcítit do toho, jak se cítil Tvůj manžel, když
Ne.
- Byla jsi u toho?
Ne.
- Co bylo dál?
Pracovala jsem dál na PVT, začala žít se svým druhem, neupozorňovala na sebe, vše „jako dřív“.
- Jak ses cítila na výslechu a jak probíhal?
Měla jsem kocovinu, bylo mi špatně. Jak? Volala mi kriminálka, kde jsem, po hod. přijeli, řekli mi, co se stalo, odvezli mě na příční, 2hod. mě nechali čekat a pak se ptali, co bylo včera, na manžela, ukázali mi jeho věci apod.
- Po výslechu co jsi dělala?
Spolu s jeho sestrou zařizovala pohřeb.
- Napadlo Tě utéct?
Ne.
- Zařizovala jsi pohřeb?
Ano.
- Co rodina manžela?
Měl jen sestru a synovce. Neměly dobré vztahy. Viděla jsem je asi 3x (kriminálka, pohřební ústav, pohřeb).
- Co jsi dělala s manželovým bytem?
Řekla jsem jeho sestře, ať si vezme, co chce. Zbytek jsem nechala vyklidit. Platila nájem, jinak nic.
- Provozovala jsi nadále privát?
Ano.
- To už jsi začala žít se svým druhem?
Ano.
- On o všem věděl?
Bez komentáře.
- Co na to říkal?
Byl stejný jako já, chápal mě.
- Preferuješ muže nebo ženy?
Muže.

- Tvůj počet partnerských vztahů?
Ve svém životě jsem milovala dva partnery. Počet vztahů (dlouhodobějších) by byl do 10.
- Jak dlouhý byl Tvůj nejdelší vztah?
9měsíců.
- To není dlouho?
Skončil jeho smrtelnou autonehodou, ať jsem předtím byla jakákoliv, stal se ze mě jiný člověk.
- Jsi náročná?
Jsem, ale ne na druhé víc, než sama na sebe.
- Tvůj počet sexuálních partnerů?
Do „500“
- Zkušenost se ženou?
Ano.
- Máš ráda starší muže?
To není otázka věku. Mám jiné priority. Ale ty mi dávají zpravidla starší, spíše tedy ano.
- Tvůj nejstarší muž v sexuální zkušenosti?
Asi „65“
- Tvůj nejmladší muž?
Ve 22-ti, 15let.
- Co jsi od budoucího partnera očekávala před VT?
Lásku, důvěru, oddanost, spolehlivost, oporu, svobodu, uspokojení v sexuální oblasti, cílevědomost, nezávislost.
- Co od budoucího partnera očekáváš momentálně?
Totéž + dítě (rodinný život)
- Proč ten rozdíl?
Není rozdíl. Snad teď to očekávám (chci) o to víc. A rodinný život (děti), už nevidím tak v daleké budoucnosti, jako ve dvaceti.
- Jak by podle Tebe měl vypadat „ideální“ partner pro život?
„Ideální“ není nic. Měl by být stejný jako já, měl by mi rozumět tak, jako já jemu a moci se o mě opřít tak, jako já o něj.
- Máš nějaké sexuální úchylinky?

To je relativní pojem...

- Jaké sexuální praktiky považuješ za standardní?
Všechny, co nekončí slovem „filie“
- Sex na veřejnosti?
Ano.
- Líbí se Ti porno? (příp. jaký druh)
Některé ano. Různé. Tvrdší porno. Pseudo znásilnění, více mužů s jednou ženou apod.
- Co Tě vzrušuje?
Toho je ☺...
- Proč si myslíš, že s někým je sex skvělý a s jinými ne?
To si nemyslím, to tak je. Jsem náročná, je pro mě těžší najít sex. partnera co mě uspokojí.
- Dosahuješ dobře orgasmu?
Se správným sexuálním partnerem ano. Sama ano.
- Jakým způsobem nejlépe?
Nejlépe – an. + or. současně.
- Masturbuješ ve VT?
Ano.
- A před výkonem?
Ano.
- Musí podle Tebe mít sex nějaký scénář?
Ne, naopak má být spontánní.
- Záleží Ti na poloze?
Ano.
- Kterou preferuješ a proč?
Já nahoře. Ráda určuji co a jak bude.
- Zažila jsi sex ve třech? Skupinový sex? sex na 1 noc?
Ano, vše výše uvedené.
- S kým je sex lepší se ženou nebo s mužem?
S mužem. (ale mám podstatně méně zkušeností s ženami)
- Co orgasmus a alkohol?
Do určité míry alkohol velmi pozitivně ovlivňuje dosažení orgasmu.

- Je důležité, jak protějšek vypadá?
Je, určitá přitažlivost být musí, ale není to hlavní.
- Záleží na velikosti?
Ano.
- Co když je muž unavený a nechce sex, vadí Ti to?
Ano.
- Líbí se Ti to rukou, penisem, vibrátorem?
Jak kdy a jak čím a kam, ale ano, líbí vše, když je správně použito.
- Na co myslíš při sexu?
Na vzájemné uspokojení, užívám si to a chci, aby to bylo vzájemné.
- Na co myslíš při masturbaci?
Na chlapa, co se mi líbí a představuju si ho spolu se mnou v různých erotických situacích.
- Jak často masturbuješ?
2-3x týdně.
- Jak zvládáš být bez muže?
Ze začátku velmi špatně. Teď? Člověk si zvykne na všechno, musí, ale špatně.
- Jak se projevuješ při orgasmu?
Přijde na to, kde a s kým. Jinak sama, jinak v „práci“, jinak s milovaným partnerem.
- Stává se Ti, že o sobě přestaneš vědět?
Stává.
- Co bys poradila chlapům v posteli?
Víc improvizace, „hraček“, naučit se dobrý anální sex, větší výdrž.
- Jak zareaguješ, když Ti chlap řekne, že měl např. 40 holek na sex?
To nic neznamená, mohl jich mít třeba „100“ a může být v posteli úplně dřevo.
Kdo je dobrý, nemluví o tom, nemá potřebu.
- A co když řekne, že měl jen 2?
Může být lepší než ten, co měl „40“. Není otázka kvantity, ale kvality.
- Ty příteli řekneš popravdě kolik jsi měla sex. partnerů?
Ano.
- Jak častou jsi souložila ve vztahu?
Několikrát denně.

- Máš ráda něžný/drsný sex?
Obojí, v opačném pořadí.
- Experimentuješ ráda?
Ano.
- Jsi ráda dominantní? Nebo naopak?
Obojí mě baví, ale spíše dominantní.
- Vadí Ti, když má muž partnerku/manželku?
Když ho nemiluji, tak ne.
- Máš nějaký nejzajímavější zážitek?
Sex na veřejnosti na stole v plném baru.
- Líbala ses se zákaznicí?
Jen se dvěma, kde byly vzájemné sympatie a byli dlouhodobí.
- Měla jsi stálé klienty?
Ano.
- Měla jsi někdy s někým osobnější vztah?
Ano, dá se to tak říct.
- Řekneš svým dětem o své minulosti?
Ano.
- Stydíš se za to?
Ne.
- Bráníš se sexuálnímu styku ve vězení?
Nebráním, ale nedělám to, není vhodný protějšek.
- Je vůbec možnost mít sexuální styk ve vězení?
Ano.
- Máš nějakou sexuální zkušenost ve vězení?
Ano.
- S mužem nebo ženou?
Se ženou.
- Měla jsi někdy nějakou zkušenost se ženou mimo vězení?
Ano.
- Je možnost mít sexuální styk se službou ve VT?
Pokud vím, tak ano.
- Je možnost drog, alkoholu, úplatků, mobilních telefonů aj., ve VT?

Ano.

- Jak ses cítila při zatčení?
Byla jsem v šoku, jako ve snu, jako by se to nedělo mně.
- Jak probíhaly výslechy?
Asi standardně.
- Proč si myslíš, že Vás dostihli? Udělala jsi někde chybu?
JÁ ne.
- Byli na Tebe policisté hrubí? (fyzicky, psychicky, nátlak)?
Zkoušeli to.
- Předestírali Ti výpověď?
Ano.
- Mohla sis zatelefonovat?
Ano.
- Jak dlouho trval výslech?
Cca 12hod. na ÚOOZ + ty formality (otisky, focení) ...
- Měla jsi strach, byla jsi nervózní?
Necítila jsem nic, byla jsem v šoku, nevěřila tomu.
- Vypovídala jsi?
Na ÚOOZ ne.
- Jak na Tebe působilo setkání s Tvými komplici?
Smíšené pocity.
- Jak probíhala domovní prohlídka?
Loučila jsem se se svým psem a věděla, že už ho nikdy nevidím, víc mě nezajímalo.
- Jakých bylo 48hodin na CPZ?
Asi 40 z toho jsem prospala, uteklo mi to. Těšila jsem se na vazbu – kouřit.
- Co tam pro Tebe bylo nejtěžší?
Ta bezmoc, nemohla jsem kouřit.
- Na co jsi v těch chvílích myslela?
Na to, že se zabiju.
- Jak ses chovala? (brečela jsi, křičela, byla jsi agresivní)?
Nijak, lhostejnost, apatie, únava.
- Na CPZ jsi byla sama?

Chvíli tam se mnou byla nějaká Ukrajinka, pak jsem usnula a pak už tam nebyla.

- Dostala jsi něco k jídlu?
Ano, ale k jídlu to nebylo.
- Jaký pro Tebe byl převoz na vazební věznici?
Nic zvláštního.
- Co bylo nejhorší?
Osobní prohlídky.
- 1. dojem?
Na blití.
- 1. dojem z cely?
Na blití.
- Byla jsi tam sama?
Ano.
- Jak to na Tebe působilo?
Dobře i špatně, jak kdy.
- Jaké tam bylo jídlo?
Nepoživatelné.
- Komu jsi psala 1. dopis z vazby?
Rodičům.
- Co jsi v něm psala?
Nevzpomínám si.
- Jak se k Tobě chovali zaměstnanci?
Asi tak, jak se zaměstnanec VSČR chovat má.
- Jaké byly Tvoje představy o budoucnosti?
Myslela jsem na sebevraždu, nebyla to volba, spíš něco, co mě lákalo.
- Mohla jsi mít návštěvy?
Ano.
- Jak probíhaly?
Prvních 12 týdnů za sklem, s odposlechem
- Co rodiče?
Myslím, že je to „zničilo“ více, než mě...
- Co Tvůj druh?
Vzal to „dobře“, byl mi velkou oporou, mně i mé rodině.

- Plánovali jste budoucnost?
Stále ano.
- Chtěl na Tebe počkat?
Chtěl.
- Měla jsi pravidelné návštěvy?
Ano a především s ním.
- Jak na Tebe působily návštěvy s odposlechem?
Měla jsem vztek, nervy, odpor...
- Kdo za Tebou jezdil?
Můj druh, moje rodina a mí přátelé.
- Jak to vzala Tvá rodina?
Těžce.
- Navštěvoval Tě advokát?
Minimálně.
- Důvěřovala jsi mu?
Ne.
- Myslíš si, že se Ti snažil pomoci?
Ne.
- Myslíš si, že mohl udělat víc?
Ano.
- Viděla jsi na vazbě své komplice?
Ano.
- Byla jsi s nimi v písemném kontaktu?
Jen s komplíčkou.
- Jaký byl Tvůj vztah k nim na VV?
Smíšené pocity (lítost, vztek, nenávisť, lhostejnost)
- Chodila jsi na vycházky?
ano
- Co jsi dělala celé dny?
Psala dopisy, četla, přemýšlela o sebevraždě.
- Psala jsi hodně dopisů?
Ano.
- Komu nejčastěji?

Matce.

- Cítila ses ukřivděná?
Tak bych to neřekla.
- Našla sis na vazbě „dopisní přátelé“ mezi stíhanými?
Ano.
- Kdy Ti dali první spolubydlící?
Po 3-ech měsících.
- Jak jste spolu vycházely?
Velmi dobře.
- Jak dlouho jsi byla na vazbě?
17 měsíců.
- Jsi odsouzena spravedlivě?
Ano i ne.
- Jsi vinna?
Ano i ne.
- Kdybys mohla vrátit čas, zachovala by ses stejně?
Ne.
- Jakým způsobem bys tedy situaci řešila?
Odstěhovala bych se (Praha, mimo ČR)
- Jak probíhaly soudy?
Táhlo se to.
- Dobrovolně jsi podstoupila detektor lži?
Ano.
- Šokovaly Tě otázky?
Ne.
- Lhala jsi?
Ano.
- Jaké byly výsledky?
Pro mě dobré.
- Odhalili lež?
Převážně ne.
- Jaký na Tebe měli dojem novináři?
Je to jejich práce, nebylo to „osobní“ dívala jsem se jim do očí (kamery)

- Jak ses cítila, když padl rozsudek?
Jako, kdyby mě popravili.
- Jaký je trest?
14let.
- V jakém jsi zařazení?
Zvýšená ostraha, nyní už ostraha.
- Měla jsi nějakou podporu?
Rodiny.
- Měla jsi v té době zdravotní nebo psychické problémy?
Psychické.
- Brala jsi nějaké léky?
Ano, nevím přesně jaké. Krátce (asi 14dní), pak jsem je všechny odmítla.
- Vypovídala jsi u soudu?
Částečně.
- Odvolala ses?
Ano.
- Udělala bys to znovu?
Ano.
- Kam jsi byla umístěna pro výkon trestu?
Zvýšená ostraha Opava.
- Proč do Opavy?
Je to jediná věznice pro ženy, kde je zvýšená ostraha.
- Jaký byl Tvůj první dojem z VT v Opavě?
Nevím, smíšený, rozporuplné pocity.
- Jak často máš návštěvy?
Pravidelně.
- Myslíš si, že je to málo času s Tvými blízkými?
Ano.
- Je zajištěno občerstvení?
V Opavě ne, nyní ve Světlé nad Sázavou ano.
- Myslíš si, že jsou návštěvy vhodné pro děti?
Rozhodně ne.
- Navštěvují Tě nějaké děti?

Ano, mé dvě malé sestřeničky (2 a 5 let)

- Je při návštěvách klid?

Ne.

- Jaké je chování dozorců?

Profesionální.

- Podstupuješ nějaké prohlídky?

Ano, důkladné.

- Rodina při vstupu do věznice podstupuje nějakou prohlídku?

Ano.

- Jak je vnímáš ty prohlídky?

Negativně.

- Co bys změnila?

Délku návštěv a aby byly častěji. Více soukromí, dětský koutek, intimní návštěvy, bez zrakové návštěvy.

- Je možnost intimních návštěv v ženské věznici?

Ne.

- Může na návštěvu přijít kdokoliv?

Ne.

- Kolik lidí?

1 návštěva / max. 4 lidi

- Jaký je rozdíl v návštěvách mezi Opavou, Světlou nad Sázovou a vazbou?

Obrovský. Na vazbu mohl přijít kdokoli (přátelé). Opava/Světla – vyjde nastejno.

- Jak moc blízký kontakt je možný?

Objatí při příchodu a odchodu, letmý polibek, držení za ruku.

- Může Ti návštěva něco přinést nebo koupit ve vězení?

Může nám zde koupit občerstvení (pití, kávu z automatu), hygienu za 300Kč v kantýně, tel. kartu.

- Jak vypadá návštěvní místnost?

Jako PŘEPLNĚNÁ restaurace.

- Kolik je tam celkem lidí?

„50“ odhad vč. příslušníků VSČR.

- Kdybys mohla, vrátila by ses na vazbu a proč?

Ano, ihned. Soukromí, klid, donáška jídla, návštěvy, jiné vycházky, TV na cele, jiný přístup personálu.

- Je rozdíl návštěv na vazbě, C, D?

Není

- Jaký je rozdíl mezi ženskými a mužskými návštěvami ve věznicích?

Diametrální. Muži mají intimní návštěvy.

- Můžeš mít při návštěvě civilní oblečení?

Ano, ale ve Světlé nad Sázavou musí být sportovní.

- Kdo za Tebou jezdí?

Rodina, nejbližší, nikoho jiného sem nepustí.

- Stalo se někdy, že měl někdo přijet a nepřijel? Jak ses cítila? Co Tě napadlo?

Stalo se jednou. Velmi zklamaná. Napadlo mě, že mě zklamal, lítost, vztek, konec.

- Koho vidíš nejraději?

Sestru.

- Můžeš z vězení telefonovat?

Ano.

- Jak často, jak dlouho?

Opava – denně/10min.

Světlá – 1xtýdně /10min.

- Můžeš volat komukoliv? Kdykoliv?

Můžu volat na 4 schválená čísla členům mé rodiny. Kdy, záleží na vychovateli.

- Co se stane, když to dotyčný nezvedne, vypnutý tel.?

Zkusím to jindy.

- Jak to probíhá?

Automat na chodbě na tel. kartu. odposlech. Hovory se nahrávají.

- Máš odposlech?

Ano.

- Byla jsi někdy napomenuta?

Ne.

- Jsi ohodnocena pochvalou?

Ano, velmi mi na nich záleží.

- Máš svůj mobil?

Ne.

- Jakým způsobem získáváš tel. karty?
Posílají mi je blízcí v dopisech.
- Komu nejčastěji voláš?
Sestře.
- Je 10min dostatečná doba?
Ne.
- O čem si povídáte?
O všem. O tom, co dělá, kde je, co doma, jak ji mám ráda.
- Jak vaří ve věznici?
Odporně.
- Máte jídelnu? Jíte na cele?
Máme jídelnu.
- Kolikrát denně a jak to probíhá?
3x denně, jídlo je povinné, chodí nás 100 lidí naráz a celá „akce“ trvá kolem 40minut, 3x denně.
- Jsou porce dostatečné?
Jsou nedostatečné.
- Jako pracující máte více jídla?
Máme svačiny (+ 2 rohlíky, salám, sýr, paštika, jogurt...)
- Práce v jídelně je atraktivní? Jsi spokojená?
Pracovala jsem v kuchyni v Opavě 4 roky. Byla jsem spokojená, díky práci mi ty roky utekly. Práce ve vězení je atraktivní.
- Rozdíl jídla V/Op./Sv.?
Opava – větší porce, kvalitnější, dobré jídlo, ne stereotypní jídelníček.
Světlá – jídlo odporné, malé porce, stále stejná jídla – asi 10 druhů dokola.
- Možnost práce? Op/Sv.?
Opava – kuchyň, prádelna, venkovní pracovky
Světlá – kuchyň, sklad, údržba, venkovní pracovky
- Možnost přijetí?
Kde je zájem, je i možnost.
- Rozdíl v D. a C.?
Podle paragrafu. U mě ne, vnitřní pracovky.
- Mají možnost práce i doživotně odsouzené?

Ano.

- Byla jsi s nimi na oddíle? Jaké to pro Tebe bylo? Jaké jsou?
Ano, bylo to pro mě v „pohodě“. Jsou to „normální holky“ jako každé jiné odsouzené.
- Byly s Tebou či odděleně?
S námi (na D)
- Jak jsou vybaveny cely na D? C?
Na D jsou katry a předkatry od podlahy ke stropu. Na C katry, ve Sv. mají dveře kliku.
- Rozdíl ostraha Op/Sv.?
Opava – 12 lidí na cele, vychovatel na patře, P.T.+V.T. dohromady
Světlá – 8 lidí na cele, P.T.+V.T. zvlášť, zájmové aktivity
- Pracující/nepracující?
Ano, jsou odděleně.
- Nějaké aktivity ve vězení?
Ano.
- Je tam čisto?
To záleží na odsouzené, jak si uklidí, ale ano, je zde čisto.
- Máš nějakou vedoucí? Jakou má funkci?
TZV. „barákovou“, je kontaktní osobou vychovatele (zapisuje požadavky, má povolenky, žádanky apod.)
- Jaký máš denní režim?
6:00 budíček, sčíták, 8:30 snídaně, 13:00 oběd, 17:30 večeře, 18:00 sčíták, 20:00 sčíták, 22:00 večerka (16:00 – 17:15 sprchy - koupání)
- Mají vězni nějaký argot? Pár příkladů?
Konina – sluha, díra – ovut, syntr – věz. stejnokroj, klepky – léky, šmecy – drby, oteplovačka - lesba
- Je ve vězení dostatečná psychologická péče?
Ne.
- **Napravilo Tě vězení?**
Ve vězení nevidím smysl nápravy, spíš naopak.
- **Je Tvoje psychika jiná s přibývajícím roky strávenými tady?**
Ano.

- Máš úzkostné stavy?
Ano.
- Máš pocity beznaděje?
Tak bych to neřekla.
- Návaly zlosti?
Ano.
- Jak se s tím vyrovnáváš?
Naučila jsem se sebeovládání, těžko.
- Máš nějaké odměny?
Ano, ale jsou to slova na papíře.. Na D za to byly mimořádné návštěvy = + 90 minut.
- Jaký tam byl kolektiv?
Tady není kolektiv. Každý sám za sebe. Vězení člověka naučí bezcitnosti, nezájmu o druhé.
- Jak ses tam cítila?
Jako páv mezi slepicemi.
- Co si myslíš o přístupu personálu VTČR?
Nic, je to jejich práce.
- Jak bys hodnotila lékařskou péči ve vězení?
Sama za sebe pozitivně.
- Kolik Vás bylo v cele? Kolik ve zvýšené ostraze?
D – 2, Opava C – 12, Světlá C – 8.
- Dělal Ti problém dodržovat vězeňský řád?
Vnitřně ano, navenek ne.
- Jaký je tam vlastně řád? Mohla bys shrnout Tvůj jeden den?
Nyní chodím do školy. 6 budíček, sčíták, 6:20 snídaně, 7:00 zpět na patro, 7:20 do školy, 7:30 začátek školy, 11:00 konec školy, 13:00 oběd, výdej pošty, 15:00 vycházka, 16 – 17:15 sprchy, 17:30 večeře, 18:00 sčíták, 20:00 sčíták, 21:00 večeřka – pro pracovky, školu.
- V čem to tam bylo lepší/horší oproti vazbě?
Lépe mi bylo na vazbě.
- Náplň dne?
Viz. výše.

- Chodila jsi do práce?
Ano, Opava – 4 roky kuchyň
- Chtěla jsi tam být? Líbilo se Ti tam? – v práci...
Ano, chtěla a líbilo.
- Co rodina? Podpora? Váš druh?
Rodina je stále se mnou, podporují mě po všech stránkách. Druh od odvol. rozsudku ne.
- V té době Ti zemřela babička? Jak ses cítila? Jak ses o tom dozvěděla?
Babička mi zemřela krátce po příjezdu na D, před Vánocemi, z dopisu, bezmocná.
- Umožnila Ti věznice nějakou podporu? Např. samotka? Psycholog?
Ne, neumožnila mi nic.
- Pustili Tě na pohřeb?
Ne.
- Jak jsi ten den strávila?
Jako každý jiný. Musela jsem na jídlo, sčítáky atd.
- Jak dlouho jsi pracovala v kuchyni?
4 roky.
- Co se Ti tam líbilo a naopak?
Bavila mě ta práce, spolupráce s civilními zaměstnanci, dobrý kolektiv, jídlo, ubíhal čas. Naopak – funkce přidělované odsouz.
- Jak pro Tebe byl důležitý přestup na ostrahu? Byl to pro Tebe velký šok?
Důležitý pro mě byl do budoucna k P.P. byl to pro mě šok. Většinu těch holek jsem znala a rychle jsem se tam „sžila“
- Jaké byly převážně odsouzené?
Falešné.
- Jaký máš vztah s romy?
Bezproblémový, řekla bych, lepší než s „bílými“
- Měla jsi tam nějakou kamarádku?
Kamarádka – zde lesba. Přítelkyni opravdovou? Snad ani ne.
- Bylo pro Tebe obtížné si zvyknout v ostraze?
Ne.
- Nelitovala jsi někdy toho přestupu?
Nikdy.

- Výhody/nevýhody?
Výhody C – více lidí, odpolední směna v práci, častější návštěvy, telefony, vycházky na patře, možnost změny věznice.
Nevýhody – počet lidí na cele.
- Vrátila by ses zpět na zvýšenou ostrahu?
Nikdy.
- V čem jsi viděla výhody ostrahy? Proč jsi tam chtěla?
Více lidí, odpolední směna v práci, častější návštěvy, telefony, vycházky na patře, možnost změny věznice.
- Jsi spíše introvert? Extrovert?
Introvert.
- Jak se v tomhle prostředí cítíš?
Jako Rom mezi skinheady.
- Jsi konfliktní typ?
„Kdybych mohla“... Chci jít domů. Nejsem, protože si to „nemůžu“ dovolit.
- Byla jsi někdy fyzicky napadena ze strany spolu odsouzené/dozorce?
Ne.
- Ty jsi někdy fyzicky někoho napadla? Jak ve VT tak dříve?
Ve V.T. ne, před ano.
- Byla jsi kázeňsky trestaná?
Ne.
- Jaké máš sebeovládání?
Nadprůměrné, řekla bych.
- Je jednoduché ovládat Tebe?
Absolutně ne.
- Je možné najít ve vězení soukromí?
Soukromí – ne! Vězení = absolutní ztráta soukromí.
- Zůstali Ti přátelé z venku? Píše Ti někdo z nich?
Snad 2, píšou 1-2x za rok.
- Píšeš si s někým z jiných věznic?
Ano.
- Proč to děláš?
Pomáhá mi to, dostává mě to jinam, vím, že v tom nejsem sama a jsou to muži.

- Slibuješ si od toho něco?
Nic konkrétního.
- **Myslíš si, že české věznice mají efekt?**
To určitě mají, ale pouze negativní. Můžete si sem dosadit každé př. jm., co vyjadřuje nepřátelství.
- **Jsou podle Tebe nápravné?**
Ne, naopak.
- Co bys změnila?
Výši odměn za práci – umožnění splatit dluhy. Snížení počtů vězňů na celách. Více hodinových vycházek, možnost civilního oblečení, více soukromí. Spolupráce s odborníky, více návštěv přizpůsobené dětem. Práce pro všechny. Více motivačních odměn atd. atd.
- V čem je podle Tebe zásadní chyba?
V celém systému českého vězeňství, který je zastaralý a neodpovídá ani listině základních práv a svobod apod.
- **Změnil se nějak Tvůj pohled na morálku, co jste ve VT?**
Velmi. Nejvíce na morálku Romů. V tom pozitivním slova smyslu. Dnes s nimi žiji, dokážu se do nich vcítit a jejich chování pochopit.
- **Vidíš na tom celém něco pozitivního?**
Ano – mnoho věcí, tím myslím změnit v myšlení a prioritách u mě samotné. Sblížení s rodinou a další...
- Co bys změnila, kdybys mohla?
Neudělala bych to, to co mě sem dostalo.
- Udělala bys dnes něco jinak?
Ano. Prosadila bych si vojenskou školu. A to by znamenalo jinou cestu, lidi, budoucnost. Nevdávala bych se, nežila s partnerem, nebyla tady.
- Co Tě nejvíc mrzí?
Co jsem tímto vším způsobila a jak moc ublížila mé rodině.
- **Změnila ses nějak?**
Změnily se mé priority, nikoli já.
- **Změnil se Tvůj vztah s rodinou?**
Ano, je teď bližší.
- Změnil se Tvůj vztah s druhem?

Ano, po rozsudku skončil.

- Přemýšlíš hodně o minulosti?

Ted' už ne (a když, tak o dětství, babičce)

- Přemýšlíš o budoucnosti?

Ano, stále.

- Jaké by bylo Tvé přání? Měla byste jenom jedno?

Aby mi bylo znova 10 let a od toho by se vše odvíjelo jinak.

- Jak si myslíš, že zvládáš VTOS?

Lépe, než většina jiných.

- Jsi se svým trestem vyrovnaná?

Na takto položenou otázku nemůžu říct ano.

- Myslíš si, že si zasloužíš takovou výši trestu?

Ano.

- Proč jsi nepodala dovolání?

Pro špatnou domluvu s mým ex offio advokátem. Chtěla jsem jej podat.

- Proč ses rozhodla 4/2012 podat žádost o přestup do Světlé nad Sázavou?

Více důvodů, potřeba změny, změnily se negativně podmínky v práci, kuchyni, „dvojí metr“ pro odsouzené v Opavě, chtěla jsem do školy šití, po ½ trestu si chci požádat o přestup do Řep, což je ve Sv. reálnější.

- Jsi tam spokojenější?

Ano.

- V čem je to lepší?

V přístupu personálu (profesionálnější), P.T./V.T. zvláště. Méně lidí na celách, možnost studia, později externí práce.

- Nelituješ?

Ne.

- Máš práci?

Jsem studentkou „dámská krejčová“

- Splnila se Tvá očekávání?

Převážně ano.

- Chodíš do školy?

Ano.

- Co od toho čekáš? Proč právě tento obor?

Že se naučím šít. Baví mě to a vidím v tom smysluplné využití času tady i v budoucnu.

- Co chceš dělat dál po získání výučního listu?
Podat si žádost o přestup na dozor.
- Chceš jít do Řep?
Ano.
- Co když to nevyjde?
Externí pracoviště, když ani to nevyjde, potom žádost na vazbu.
- Dosahuješ obvykle svých cílů?
Ano.
- Jakým způsobem řešíš problémy?
Aktivně je řeším (neodkládám).
- Věříš, že Tě pustí na podmíněčné propuštění?
Ano.
- Co pro to děláš?
Vše, co má pro to předpoklady, co je podmínkami pro P.P.
- Co když Tě nepustí?
Pustí.
- **Co podle Tebe udělá s člověkem vězení? Napraví ho?**
To je individuální. Každý člověk je jiný. Můj názor? Ne, naopak.
- Jak jste prožívali Vánoce ve Vaší rodině?
Vždycky byly nádherné, stejné, tradiční. Všichni 4 jsme byli spolu, celý den. Tradiční jídla, bohoslužba, dárky, pohádky, koledy...
- Jak je prožíváš teď?
Jako prachobyčejný den, jako každý jiný tady.
- Jsou pro Tebe důležité?
Ano a velmi. Mám je spojené s rodinou, domem a zase to tak bude. Tady je neřeším.
- 3 vlastnosti, kterých si na sobě nejvíce ceníš?
Cílevědomost, síla vůle, sebeovládání.
- 3 špatné vlastnosti?
Netrpělivost, vzteklost, nervozita. Pracuji na tom 😊
- Nějaký zlovyk?

Kouření.

- Závislost?

Kouření.

- Co bys nikdy neodpustila?

Zradu.

- Kdy se Ti naposledy něco povedlo?

Dnes – ušila jsem krásnou myšku.

- Kdy naopak nepovedlo?

14 dní zpět – úvaha do školy, dostala jsem dvojku. Nepovedlo proto, že nebyla z mé hlavy, a to mě vytočilo, protože si říkám, kdyby byla moje, byla by to jednička.

- Kdy jsi naposledy plakala a proč?

Dva dny zpět, přišel mi dopis, kde máma psala o mém milovaném dědečkovi, že jeho „jediným“ štěstím jsem byla já. Velmi mi chybí.

- Kdy jsi naposledy byla šťastná a proč?

3. 11. Návštěva s rodiči a sestřičkou.

- Vyzradila jsi někdy tajemství?

Pokud si vzpomínám, tak ne.

- Co Tě dělá šťastnou?

Budoucnost, to že čas běží a nakonec uběhne.

- Jsi pověřivá?

Ne.

- Máš splnění dětský sen?

Ano – mám sestřičku.

- Co pro Tebe znamená láska?

V této chvíli – moji sestru, rodinu

- Lidi, které miluješ?

Sestra, matka, otec, moje rodina

- Lidi, které nenávidíš?

Nejsou takoví

- Co jsi naposledy oslavovala?

Silvestr 2007.

- Co pro Tebe znamená štěstí?

Svobodu ve všech významech tohoto slova.

- Rodina? Peníze? Kamarád? Partner?

R – všechno, P – hodně, K – samu sebe, P – teď prázdnotu, před V.T. – důvěru, sounáležitost, lásku, sex.

- Chceš mít děti?

Ano 2-3

- Umíš si představit klasický rodinný život?

Spíše ne.

- Jaký je Tvůj vztah k mužům? Ženám? Zvířatům?

M – kladný, Ž – spíše lhostejný, Z – láskyplný.

- Ublížila jsi někdy nějakému zvířeti?

Nikdy.

- Riskuješ ráda?

Jak v čem.

- Jaký máš názor na trest smrti? Eutanazie? Potraty?

Trest smrti – ano – vraždy a násilí na dětech. Eutanazie – ano. Potraty – ne, s výjimkou genetických vad.

- Jsi věřící?

Věřím v sebe.

- Jaký je Tvůj smysl života?

Vidím jej v mých budoucích dětech.

- Jaká je podle Tebe nejodpornější lidská vlastnost?

Schopnost lhát sám sobě.

- Komu se více podobáš? Matka/otec?

Otcí.

- Komu by ses více chtěla podobat a proč?

Asi ani jednomu, nevím.

- S kým jsi si bližší?

S otcem – povahou.

- Máš nějaký vzor?

Mnoho, ale z každého jedince něco, nemůžu uvést jednoho, jako celou osobnost.

- Jsi ovlivnitelná?

Ne.

- Umiš ovlivňovat druhé?
Ano.
- Umiš se vcítit do druhých?
Ano.
- Co považuješ za slovo „my“?
Já a moje sestra.
- Jaké jsou Tvé životní cíle?
Dodělat VŠ, práce bez nadřízených = podnikat, úspěch, děti, zabezpečit svou rodinu, splatit dluhy, žít smysluplný život s milovaným protějškem, postarat se a být s mou rodinou (sestrou, M+T), možná žít mimo ČR.
- Věříš, že jich dosáhneš?
Ano.
- Raději dárky dáváš, nebo dostáváš?
Dávám.
- Jsi sama se sebou spokojená?
Spíše ano.
- Co bys na sobě změnila?
Místo, kde se nacházím.
- Čeho si ceníš u matky?
Dodělala si VŠ, vždy se postarala o rodinu, věrnosti (lásky) k otci, mně a sestře, lásky ke zvířatům. Nepije, nekouří, není „násilná“, stojí při mně, i když jsem ve V.T.
- U otce?
Věrnosti matce (rodině), smyslu pro zodpovědnost (práce, rodina), nepije, nekouří, není „násilnický“ tip, stojí při mně, i když jsem ve V.T.
- U sestry?
Její lásky, důvěry, pochopení, citlivosti, přátelství, názorů, jí samotné, všeho, jí samotné jako osobnosti, jejího vztahu ke mně..
- U partnera?
Důvěry, pochopení, lásky, sounáležitost, pocitu bezpečí, cílevědomosti, postavení, neholdování alkoholu, drogám apod. smyslu pro čistotu a rodinu.
- U mužů?
-//-

- U žen?
Smyslu pro rodinu, lásce k dětem, citlivosti, upřímnosti, neholdování alkoholu, drogám apod. čistoty, smyslnosti – ženskosti, cílevědomosti, úspěchu v práci.
- Co si myslíš o mužích, co bijí ženy?
Nevyrovnání ubožáci.
- Co si myslíš o ženách, co s nimi žijí?
Nic, jejich chyba, když si to nechají líbit. Když se to týká i spol. dětí, mělo by to být trestné, pro ty ženy.
- Záleží Ti na ostatních lidech?
S výjimkou mojí rodiny a přátel ne.
- Jak moc jsou pro Tebe důležité peníze?
Hodně (stupnice 1 - 10), dala bych 8,5.
- Co pro Tebe znamená svoboda?
Všechno.
- Lžete někdy? (v jakých situacích)?
Ano, často. V různých situacích. V dopisech, v rozhovorech. Za účelem „manipulace“ dosáhnouti svého, zisku, pro soulad s vězeňským řádem, jindy „milosrdně“
- Co bys naučila své děti?
Průbojnosti, samostatnosti, zodpovědnosti, nebojácnosti, lásce, citlivosti, důvěře ke mně, vychovala bych z nich osobnosti.
- Jakou máš oblíbenou barvu a proč?
Černou, je líbivá, slušivá, elegantní, sexy, tajemná, smyslná, nadčasová, ženská, „moje“
- Roční období a proč?
Podzim – miluji počasí kolem 5-10C, podzimní deště, dešť jako takový i tomu odpovídající oblečení.
- K jakému zvířeti by ses přirovnala a proč?
Krysa – protože máme spoustu stejných vlastností, jak u mě, tak u tohoto krásného a inteligentního tvora „zdání na 1. pohled klame“.
- Myslíš si, že „vidíš do lidí“?
Ano.
- Preferuješ vzhled? Povahu?
Povahu.

- Co Tě zaujme na muži jako první?
Postava.
- K jaké květině se můžeš přirovnat a proč?
Modrá růže, je umělá a chemická, přesto nádherná, tajemná, jiná, individuální, krásná jen pro někoho, má své trny.
- Ukradla jsi někdy něco?
Ano.
- Byla jsi přitom nervózní?
Nijak zvlášť.
- Máš potřebu někoho žádat o prominutí?
Svou rodinu mohla bych se začít omlouvat teď až donekonečna a pak vtom pokračovat na „onom světě“ a nikdy by to nebylo dost. Jsou věci, činy, které omluvit nelze.
- Lze Tvůj skutek napravit?
Výsledkem mého skutku je smrt člověka a ta je nenávratná, napravit tedy nelze.
- Máš výčitky svědomí?
Ano, vůči mnoha lidem.
- Cítíš potřebu se nějak ospravedlnit?
Už ne.
- Přizpůsobuješ se konkrétní situaci?
Ano, jsem vázaná na své podmínky, ale „svobodná“ ve vytváření vztahu k nim.
- Máš vysoké sebevědomí?
(Asi) ano.
- Snažíš se udělat dobrý dojem?
Jsem sama sebou, nesnažím se o „lepší dojem“. Ten můj je „dobrý“- podle mě.
- **Změnila ses hodně své chování ve vězení?**
Ano.
- Bylo to pro Tebe těžké?
Ano.
- Snažíš se udělat dobrý dojem?
Dělám „dobrý dojem“.
- Musíš se často přetvařovat, lhát? Dělá Ti to problém?
Musím, nedělá.

- Cítíš se dobře ve společnosti odsouzených?
Ne.
- Jsou ve vězení často lesbické vztahy?
Ano.
- Jak to na Tebe působí?
Teď už přirozeně.
- Jak na Tebe působí násilí na jiných lidech?
Nijak (když mi nejsou blízcí, nejsou to děti, staří lidé, zvířata).
- Zasáhneš nějak, když jsi svědkem násilí?
Ne (ve V.T.) Před V.T. jsem v takové situaci nebyla.
- Čteš ve vězení? Jaký typ literatury?
Ano, psychologické knížky, knihy dle skutečnosti, knihy, co napsali odsouzení, drogově závislí, kriminálky, psycho trilery, noviny, časopisy.
- Myslíš si, že jsi lepší než většina lidí, co jsou zavřeni s Tebou a proč?
Ano. Protože já už se sem na rozdíl od většiny odsouzených nevrátím a na rozdíl od většiny mám reálnou představu o své budoucnosti.
- Je ve vězení někdo z personálu, komu můžeš věřit?
Ne.
- Jak moc dbáš o svůj zevnějšek?
Stejně jako před V.T. (věnuji sobě hodně času)
- Je to jiné než před uvězněním?
Ne.
- Dělá Ti problém při rozhovoru koukat se lidem přímo do očí?
Ne.
- Tvá další výdělečná činnost?
Spolupráce s realitní kanceláří, zprostředkování půjček, azyl pro milence, „směnky“, zprostředkování práce za provizi apod.
- Žila jsi dva životy?
Ano.
- Záleželo Ti na tom, aby Tě Tvá rodina viděla v „dobrém světle“?
Ano.
- Pohybovala ses mezi lidmi, co měli problémy se zákonem?
Ano.

- **Co Vám dal/vzal VT?**

Vzal mi mou minulost, partnera, kterého jsem milovala a život co mě naplňoval. Dal mi jiné priority, posílil mou osobnost, vlastnosti, odolnost, sblížil s rodinou, budoucnost.

- **V čem Tě to změnilo?**

Ve změně pohledu na morálku jiných. Dokážu se více vcítit do lidí „prohlédnout je“, vidět do nich. Mé priority. Posílil mou osobnost.

- **Přehodnotila jsi něco ve svém životě?**

Ano. „být nebo žít“. Dnes by bylo prvotní žít, před V.T. to bylo naopak.

- **Chceš se setkat s některými z nynějších spolubydlících nebo odsouzených i na svobodě?**

Ano.

- **Vrátíš se k rodičům? Budeš u nich bydlet?**

Ne.

- **Kam půjdeš?**

Praha/mimo ČR. Okolnosti se mění, s nimi možnosti.

- **Chceš se potkat se svým druhem?**

Ano.

- **Co bys mu vzkázala, kdybys mohla?**

Máme spolu něco nedokončeného a ty to víš stejně dobře jako já. Je to jen otázka času, kdy se zase dáme dohromady.

- **Myslíš si, že byste spolu dokázali znova žít?**

Ano, ale nemělo by to tu budoucnost, kterou já chci.

- **Chceš se potkat s některými lidmi z minulosti?**

Ano.

- **Chybí Ti někdo?**

Ano – můj druh.

- **Budeš se někomu mstít?**

Ano, mnoha lidem z minulosti se podívám do očí, aby viděli, že tím, že jsem tady. „Mě nepoložili, tím mi pomohli“, že jsem lepší, než oni.

- **Zasloužil by si to někdo?**

Ano, mám však na mysli pomstu psychickou.

- Chceš se živit, tím co dřív?
Okolnosti se mění a s nimi možnosti. Třeba to nebude záležet jen na mě.
- Jakou bys měla představu o své práci?
Podnikání, nezávislá, volitelná pracovní doba, „sama sobě šéfem“.
- **Myslíš si, že bude jednoduchý návrat zpět do společnosti?**
To si nemyslím.
- Myslíš si, že je nějaký vědecký pokrok, který TI utekl? Zaregistrovala jsi něco?
Za 10 let se toho strašně moc změní. Zaregistrovala jistě (PC, mobily).
- Chceš žít konvenční život?
Ne, chci požitkářský život, smysluplný život, to se s nekonvenčním u mě neslučuje.
- Budeš pracovat legálně?
Nevím, ale budu pracovat tak, aby to nemohl být důvod pro návrat do V.T.
- Uvažuješ o studiu? O jakém?
Ano – VŠ dálkově (psychologie, speciální pedagogika)
- **Jaký si představuješ plat?**
Od 30 000Kč čistého.
- Jak si představuješ svůj výstup?
Asi nikomu neřeknu datum. A když mě pustí, pojedou překvapit sestřičku.
- Jak bude vypadat Tvá první vycházka?
4 dny – budu dělat všechno, co jsem celých x let dělat nemohla! Budu pořád se sestřičkou a chtěla bych jet na návštěvu na Mírov.
- **Z čeho máš v budoucnu největší strach?**
Z „dohledu“, z návratu do V.T.
- Myslíš si, že má někdo důvod se Ti mstít?
Nevylučuji to.
- Budeš svůj život ve vězení tajit nebo o něm otevřeně mluvit?
Nehodlám se za svůj způsob života nikomu omlouvat (to obnáší i vězení). Myslím tím lidi, kteří mě zatím neznají.
- Pokud ho budeš tajit komu a proč?
Asi z pochopitelných důvodů (práce, škola, dotazníky, nevím, zatím v té situaci nejsem)
- Uvažovala jsi o změně jména?
Změním si jméno po V.T. (příjmení).

- Stydíš se za svou minulost?
Ne.
- Chtěla bys zapomenout?
Před duben 2007 ne.
- Když se podíváš zpátky, vidíš i nějakou pozitivní zkušenost?
Vidím jich moc, ano.
- **Co bys z Tvého života doporučila někomu zažít?**
Bezmoc, bezvýhodnost situace, nemožnost něco změnit, být na vše sám a muset si s tím poradit.
- **Myslíš si, že kdyby Tě propustili teď, bylo by to jednodušší než po uplynutí trestu? A proč?**
Ano, čím delší uvěznění, tím těžší návrat do společnosti.
- Myslíš si, že Tě může pochopit někdo, kdo to nezažil?
Nemůže.
- Máš nějaké své osobní motto?
„Považuji za správné logicky myslet, nikoli logicky žít“
- Máš velké dluhy?
Poradím si s nimi.
- Bude pro Tebe těžké je splatit?
Nemyslím.
- Chceš je vůbec platit?
Ano.
- Vadí Ti, že je máš?
Ano.

4.5 Analýza a interpretace

Myslím si, že v úvodu svého vyhodnocení bych se měla zmínit o tom, že jsem s klientkou komunikovala přirozeně v duchu bezpečí, důvěry a vzájemných sympatií. Vzhledem k tomu, že se známe velmi dlouho a osobně, rozhovor probíhal v příjemné atmosféře, dívka byla potěšena zájmem o její osobu a velice ochotně se rozpovídala o svém životě, i když ne vždy šlo o zážitky příjemné, někdy se přibližovaly až k depresím. Usuzuji tedy, že setkávání, naslouchání, rozhovory i korespondence byly velice pravdivě formulovány a cítím, že má práce odpoví na otázky, které jsem si předem zvolila, objektivně.

Dětství

Dětství v životě každého člověka ovlivňuje jeho další pohled na vše, s čímž se během svého žití setká. Negativně i pozitivně vstřebává rodinné prostředí. Tato část zpracovává život respondentky od jejího narození až po starší školní věk.

Dotazovaná se narodila bez jakýchkoliv porodních i poporodních komplikací v roce 1984 na severní Moravě v okrese Opava jako chtěné dítě do mladé rodiny. O její výchovu se starala převážně matka, střídavě v jejím předškolním věku vypomáhali prarodiče ze strany otce, převážně babička, o které se velmi hezky zmiňuje ve svých vzpomínkách. Její první emotivní zlom nastal po odstěhování rodiny do vlastního domu. I když měla možnost se častěji stýkat, přesto jí chybělo každodenní společné rodinné zázemí, na které byla zvyklá od raného dětství. V roce 1989 se lehce vyrovnala s narozením sestry, na kterou se velmi těšila a jejím příchodem se necítila ostrčená, což u starších sourozenců není výjimkou. Dívka nenavštěvovala mateřskou školku z důvodů čerpání mateřské dovolené ze strany matky a byla až do svých 7 let v rodinném prostředí. To fungovalo zodpovědně, matku preferovala dominantněji než otce. Často mezi nimi vznikaly manželské hádky, které se ale primárně nepřenášely na děti. Z matčiny strany vnímala zodpovědnost, starostlivost, až přepečlivost, někdy až přehnanou důslednost. Otce popisuje spíše chladnějším, bez většího zájmu o její osobu.

Klientka měla velmi kladný vztah k přírodě, především ke zvířatům, se kterými na vesnici přirozeně vyrůstala. Ráda vzpomíná na některé z nich dodnes.

Tuto dobu vnímá jako překrásné, nejkrásnější období života.

V předškolním věku byla introvertním dítětem, nevyžadovala přítomnost ostatních dětí.

Studium a život v Brně

Nová etapa v životě odsouzené, kdy se poprvé ocitá bez rodinného prostředí, jistě zaslouží podrobnější náhled.

Nástup do školy probíhal běžně, i přestože klientka nenavštěvovala mateřskou školku. Byla výbornou žačkou a do 6. ročníku se učila s vyznamenáním. Ve školním prostředí se jí líbilo.

Asi největším zlomem v jejím životě byl přechod ze základní školy na 8. leté gymnázium. Zde poprvé cítí nepochopení ze strany nejbližších. V tuto chvíli přichází první

vážné roztržky s rodiči, cítí se nepochopena, nevyslyšena a sama. Přestává mít zájem řešit s nimi své problémy. Z tohoto důvodu se snaží od rodiny odprostit a osamostatnit. Vynutí si přechod na školu s internátním režimem a zcela se osamostatňuje. Myslím si, že zde se objevují její povahové rysy, ve kterých si jde tvrdě za svým cílem, bez ohledu na ostatní.

Mladá dívka z vesnice se ocitá ve víru velkoměsta, bez dozoru a sama, což jí vyhovuje a vnímá jako obrovskou výhodu. Škole se nevěnuje, není pro ni důležitá, snaží se ji pouze dostudovat, jak je jí jedno. Chtěla studovat vojenskou akademii, kam ji ale kvůli jejímu prospěchu z gymnázia nevzali, hodnotí to jako velikou ztrátu v jejím životě. Cítí se zklamaná, našťvaná, nevyzná se sama v sobě, hledá se. Nevyhovuje jí již ani internátní režim, nedodrжуje pravidelně internátní řád, ale dokáže to velmi dobře skrývat, nedělá jí problém lhát. Vadí jí dozor, krátké vycházky, omezení, kontroly, špatné jídlo, je tedy nespokojená, vzniká vzájemná nesympatie mezi ní a vychovateli, ale k zásadním problémům nedochází. I zde je tedy prokazatelné, že hledá volnost a je nepřizpůsobivá. Stěhuje se proto do podnájmu k ženatému příteli, se kterým vede asi dvouletý intimní vztah, po jehož dobu bydlí u něj v bytě. Mám pocit, že v této době je spokojená. Z osobních rozhovorů mohu uvést, že jsem si u klientky všimla, že ráda vzpomínala na tuhle dobu, byla uvolněná, šťastná, gestikulovala přirozeně a mile, často se usmívala. Měla jsem pocit, že se v tuto chvíli vrací ve svých myšlenkách do jiného prostředí než vězeňského. Nikdo z rodiny o jejím životním stylu nevěděl, klientka to nepovažovala za důležité. Přivydělávala si brigádami a vedla běžný studentský život. Ráda se zašla pobavit do restaurací. V této době ještě neměla problémy se zákonem. Střední školu zakončila maturitní zkouškou a začala pracovat jako barmanka. Práci považovala za velmi příjemnou, různorodou, byla velmi spokojená. Odstěhovala se do vlastního nájemního bytu. Žila rok s přítelem o několik let starším. Dalším jejím velmi bolestným zlomem v životě byla jeho tragická smrtelná autonehoda. Tuto událost nesla velmi těžce, opět se začala cítit sama, ztrácela víru ve šťastný život a začala pít ve velké míře alkohol a nechtěla komunikovat s okolím a odešla i z pracovního poměru. Jak ona sama uvádí, od té doby se cítila být jiná. Uvědomuji si, že tahle žena i přes svůj mladiství věk, žila poměrně složitý život. Částečně měla smůlu na životní situace, které si prožila, částečně se do nich, dle mého názoru, dostávala sama díky svému životnímu stylu. Přesto si dokázala sama poradit i v takto složitě situaci, i když ne úplně běžným způsobem. Začala pracovat jako společnice. Práce se jí líbila, bavila, vzrušovala ji. Najednou měla velký finanční přínos, spoustu volného času, větší možnosti svobodného života. Opakovaně se mi zdá, že klientka volila neobvyklý způsob života, v tuhle chvíli vybočova-

la z normálu společnosti. Žila dvojitým životem, což opět dobře skrývala. Lhala tak dokonale, že nikdo z nejbližších netušil, jaký vede život. Myslím si, že vyhledávala pro ni nejpohodlnější cestu i tehdy, když nebyla donucena vyhocenou situací, ať již finanční nebo společenskou, k takovému způsobu obživy. Zvolila si pro ni lákavější cestu, která ji paradoxně přivedla později k jejím největším životním problémům. Žila promiskuitním životem, pobývala ve společnosti, ve které se požíval ve větší míře alkohol, avšak měla odpor k drogám. Na druhou stranu pravidelně navštěvovala rodinu, zajímala se o všechny její členy, často zůstávala přes víkend v domě rodičů a měla zájem o vše, co se v tomto rodinném kruhu odehrávalo.

Kriminologický pohled

Se svým budoucím manželem se setkala v baru, kde pracovala a jelikož do té doby pobývala v různých nájemných bytech s kamarády i sama, začal ji lákat jeho návrh společného bydlení a asi po dvouleté známosti se k němu nastěhovala. Společné soužití bylo nevyhovující, později neslučitelné, vadily jí jeho zvyky, nálady, hygiena, chování, byl to alkoholik zvyklý žít sám. Pokus o společnou domácnost se nezdařil. Klientka tedy řešila tento problém odstěhováním, budoucí manžel chtěl, aby se vrátila, stále se stýkali jako přátelé. On navrhoval svatbu, ona v tom neviděla nic konkrétního, jen určitou „jistotu“ do budoucna. Pro ni šlo o formalitu. V rozhovoru sama k tomuto uvádí: „Proč jsme se vzali? Jemu to neuškodilo a mně pomohlo (jeho slova). Byla jsem naivní. Myslela jsem si, že je to jen papír, který nic nezmění.“ Vše proběhlo bez vědomí rodinných příslušníků. Po deseti dnech se klientka od manžela odstěhovala a žila se svým „opravdovým“ přítelem, které ho velmi milovala. Zdá se mi, že se v jejím chování projevuje vypočítavost, promyšlená manipulace, lhostejnost k jiným osobám, neuváženost a neřešení následků konkrétní situace, možná ale šlo o nešťastnou ženu, která si svůj život zkomplikovala více, než dokázala sama zvládnout.

Jako zlomová v jejím životě mi připadá část rozhovoru, ve kterém se dozvídám o myšlence, že se manžela zbaví. Začal jí totiž vyhrožovat, že vše o jejím druhém životě sdělí rodině, pokud se k němu opět nevrátí. V night-clubu se potkala se svými komplici, kteří byli ochotni za peníze odstranit člověka, k čemuž později došlo, osobně se však této události nezúčastnila. Společně s rodinou zemřelého zařizovala pohřeb. Dále se stýkala se svými nejbližšími, opět tuto skutečnost tajila.

Uvěznění

Nejdříve bylo úmrtí zemřelého posuzováno jako nešťastná náhoda, ale později se přehodnotilo na úkladnou vraždu a klientka se stala hlavní podezřelou a po několik měsících byla vzata do vazební věznice v Brně. Z rozhovoru jsem cítila, že během této skutečnosti pocítovala strach, šok, obavy, bolest, slzy. Znamená to tedy, že se nejedná o bezcitného člověka, který s ledovým klidem přijímá jakoukoliv situaci (pocity a bližší informace k zatčení klientky jsem podrobněji zpracovala v části rozhovoru).

Po vynesení rozsudku se klientka, jak sama uvedla, cítila „jako by ji popravili“ – zněl totiž - 14 let odnětí svobody se zvýšenou ostrahou!

Nástup

Klientka prožívala tuto skutečnost zmateně, měla pocit, jako by byla ve snu a vše se jí jen zdálo. Realitu přijímala velice složitě, byla v šoku, nicméně postupem času pasivně vykonávala vše, co se od ní očekávalo.

Pracovní zařazení

Mladá žena pracovala v prostorách vězeňské kuchyně na přípravně vězeňských jídel, později byla zařazena do výdejny, kde se starala o předání pokrmů odsouzeným. Tuto činnost vnímala velmi pozitivně, práce ji bavila, čas ve vězení lépe utíkal, navíc byla v kontaktu s osobami z civilního života (kuchaři), dále si finančně přivydělávala, což viděla jako také velmi pozitivně.

Zájmové a tvůrčí aktivity

Aktivně se účastní a využívá možnosti vykonávat tvůrčí činnost v zájmových aktivitách a to od samého počátku jejího pobytu ve vězení. Je to pro ni velmi přínosné, neboť je stále více manuálně zručná, což ji těší a pomáhá v překonávání dlouhých dnů během uvěznění.

Sexuální život

I přestože se sexuálnímu styku ve vězení nebrání, nevyžaduje ho, nevidí vhodný protějšek, který by ji v tomto směru přitahoval. Nicméně sexuální zkušenost se ženou uvádí, konkrétněji ji nepopisuje. Pravidelně masturbuje, čímž si vynahrazuje sexuální ab-

senci v běžném životě. Dále udržuje písemný kontakt s uvězněnými muži, jde o jakýsi jejich svět, ve kterém si o sexu alespoň píše.

Strava

Díky svému uvěznění může žena srovnávat stravovací podmínky v Opavě a Světlé nad Sázavou. V první jmenované se jí strava zdála pestrá, chutná, porce dostačující. Ve Světlé se jídelníček obměňuje méně, pokrmy se často opakují, porce jsou menší a méně chutné. Na druhou stranu jí bylo vyhověno, když si zažádala o vegetariánskou stravu.

Nyní si odpykala 6 let z tohoto trestu a ocitla se ve dvou ženských věznicích. Převážnou část prožila v Opavě, momentálně je umístěna do Světlé nad Sázavou. Vzhledem k tomu, že se jedná o dlouhodobě uvězněnou, zajímala mě tedy odpověď na otázky:

Výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1

Mohou být tedy ženy ve výkonu trestu odnětí svobody (po adaptaci) spokojené? Klientka uvádí, že v převážné většině ne. Žije zde v omezených prostorách, přeplněných celách, bez soukromí, nemůže se tedy vyhnout nesympatickému člověku, jak z řad spoluvězeňkyň, tak z oblasti vězeňské služby a ostatního personálu. I když je mezi mnoha lidmi, cítí se sama bez přátel, bez kamarádky, nikomu zde nemůže věřit, každý je zde sám za sebe, vězení ji naučilo nezajímat se o druhé, nevnímat je emotivně. Celý den je organizovaná, nerozhoduje si tedy samostatně o běžných činnostech. Prožívá úzkostné stavy, návaly zlosti, i když se učí sebeovládání, těžko se někdy se vším vyrovnává a to i po šesti letech života za mřížemi. Vnitřně jí dělá problém dodržovat vězeňský řád, navenek se tak neprojevuje. Po vynesení rozsudku u odvolacího soudu s ní ukončuje vztah její druh a rozplývá se tak obraz o další její budoucnosti, který si vysnila. Na druhou stranu cítí, že rodina je stále s ní, podporují ji po všech stránkách a vzniklo mezi nimi mnohem větší pouto sounáležitosti, projevy lásky a podpory než před uvězněním, za což je velmi vděčná a je to pro ni velmi motivující.

Výzkumná otázka č. 2

Podle klientky určitě mají, ale pouze negativní. Můžete si sem dosadit každé přídavné jméno, co vyjadřuje nepřátelství. Nejde podle ní hovořit o nápravném zařízení, ale naopak. Jako příklad uvádí systém odměňování pochval a trestů. V Opavě bylo posuzováno celé oddělení odsouzených společně. Říká tedy, že i když se člověk snaží a chce získat pochvalu, díky které má nějaké výhody (bezzrakové návštěvy, mimořádné návštěvy, aj.) a někdo jiný z oddělení se zaslouží o trest, celá snaha je zbytečná. Netvrdí, že se to stává pravidelně, ale přesto jde o velmi demotivující zkušenost, až ztrátu motivace. Ve Světle nad Sázavou toto již neplatí, každý je zde chválen a trestán jen za svou osobu. Uvádí však také, že řád, který ve vězení funguje, ji učí pravidelnosti, zodpovědnosti, důslednosti. Změnil se její úsudek na morálku romů a to v pozitivním slova smyslu, poněvadž s nimi žije, dokáže se do nich vcítit, jejich chování pochopit. Vnímá to zde jako změnu ve svém myšlení a upřednostňování osobních priorit.

Výzkumná otázka č. 3

Bude dělat po propuštění z VTOS vše pro to, aby se už do vězení nikdy nevrátila? Určitě ano! Klientka je jasně přesvědčena o tom, že se už nechce k vězeňskému životu nikdy vrátit, i když se smířila s výší svého trestu a zcela s ním souhlasí. Neustále přemýšlí o budoucnosti, nemyslí si však, že návrat do běžného života bude jednoduchý. Chápe, že za tolik let se toho mnoho změní. Často o svém výstupu přemýšlí, i když má strach z návratu do výkonu trestu odnětí svobody. Chce žít smysluplný život, založit rodinu, mít dítě. Moc se na toto těší a díky těmto představám o budoucnosti, jak říká, je možné přežít i zde ve světě, který nepochopí ten, kdo ho nezažil.

Závěr praktické části

Pomocí kvalitativní metody rozhovoru byly na klientce ověřovány životní podmínky a pocity dlouhodobě odsouzených žen ve výkonu trestu odnětí svobody. Především pak hodnotím, zda mohou být ženy ve výkonu trestu odnětí svobody (po adaptaci) spokojené, má u odsouzených žen VTOS výchovný efekt a bude se snažit žena po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody dělat vše pro to, aby už se do vězení nikdy nevrátila? Respondentkou byla odsouzená prvotrestaná mladá žena. Její život byl mapován od narození, raného dětství, školního věku, osamotnění se od rodiny a uvěznění. Cíl výzkumu byl splněn, na stanovené otázky byly zjištěny a vyhodnoceny odpovědi, které mohou být posuzo-

vány jako neobjektivní, poněvadž respondentkou byla pouze jedna žena. Dotazovaná byla umístěna ve výkonu trestu odnětí svobody v ženské věznici ve Světlé nad Sázavou. Byla ochotna spolupracovat po celou dobu prováděného výzkumu, během něhož nenastala žádná nepříjemná situace.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že klientka i po adaptaci ve vězení není spokojená, nevidí výchovný efekt a udělá vše a bude dělat vše proto, aby se do vězení již nikdy nevrátila.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo seznámit se s historickým pohledem výkonu trestaných žen, dále historií ženských věznic v ČR a zároveň přiblížit typy věznic a životní úroveň v nich. Zjistit, zda je tento způsob života odsouzených přijatelný a zda je ovlivněn kladnými či zápornými vlivy tohoto prostředí. Velmi důležitá pro zhodnocení vězeňského života byla také penitenciární a postpenitenciární péče. Dále jsem se zabývala denním režimem odsouzených a programy zacházení jako nedílnou součástí tohoto specifického prostředí.

Nejdůležitější částí mé práce bylo informovat o tom, jak se může obměňovat názor uvězněného člověka, zda se díky této skutečnosti změní i jeho osobnost a dojde k celistvé převýchově k lepšímu. Pokusila jsem se získat také informace, zda převažují kladné či záporné vlivy ve vězeňském prostředí a pokud ano, tak v jaké míře.

Došla jsem k závěru, že dotazovaná žena nemůže být ve výkonu trestu odnětí svobody spokojena, jelikož změna životního stylu natolik zasahuje a přeměňuje její život před uvězněním, že se nedokáže vcítit do nového prostředí v duchu klidu a pohody. Spíše kolem sebe vidí jen negativní vlivy, jako je odloučení od svých nejbližších, ztrátu soukromí a přátelství, poněvadž podle odsouzené není možné v tomto prostředí navázat plnohodnotný vztah. Dále pak ztrátu domova, organizování si svého volného času, možnost komunikace s lidmi, které si sama vybere. Absence pracovních možností a příležitostí, ztráta možnosti výběru věcí osobních potřeb je dalším závažným problémem v životě odsouzené. Nicméně i v takto specifickém prostředí respondentka poukazuje na některá pozitiva, jež jsou nepostradatelná v dalším jejím životě. Jedná se o stmelení nejbližších rodinných příslušníků, uvědomění si, jak je důležité mít upřímné zázemí, ve kterém se může spolehnout na oporu a důvěru. Toto považuje za nejsilnější kladný vliv, jenž díky uvěznění vnímá. Mnohem více přehodnotila svůj vztah k multikulturní společnosti a poznala tuto skupinu lidí i z jiného pohledu, naprosto osobního a neovlivnitelného.

Z výzkumu tedy vyplývá, že uvězněná nevidí výchovný efekt v tomto prostředí, naopak vnímá ho výhradně jako záporný a z tohoto důvodu a za těchto podmínek se bude snažit zrealizovat vše proto tak, aby se do vězeňského života osobně již nikdy nevrátila, i když si je vědoma, že civilní život bude alespoň v prvních chvílích po propuštění velmi těžký, složitý a nepříjemný a možná nejen po propuštění.

Cíl výzkumu byl splněn, stanovené otázky jsem zodpověděla, mohou však být posuzovány jako neobjektivní, jelikož dotazovanou byla pouze jedna osoba.

ANOTACE

Cílem bakalářské práce bylo pomocí kvalitativního výzkumu zjistit, zda výkon trestu odnětí svobody změnil životní názory a chování odsouzené. Teoretická část zahrnuje pohled na historii výkonu trestu a poukazuje na problematiku současného vězeňství. V praktické části je proveden výzkum formou kvalitativního rozhovoru.

RESUMÉ

Bakalářská práce je zaměřena na ověření, zda mohou být ženy ve výkonu trestu odnětí svobody spokojené, zda má VTOS u odsouzených žen nějaký výchovný efekt a zda bude dělat odsouzená po propuštění z VTOS vše proto, aby se už do vězení nevrátila. Je provedena hluboká sondáž do nitra mladé ženy, která si nyní odpykává trest ve Světlé nad Sázavou.

Teoretická část práce pojednává o historii vězeňství v ČR. Dále se práce věnuje typům věznic, penitenciární a postpenitenciární péči, programům zacházení a v neposlední řadě také pozitivním a negativním vlivům.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Internetové zdroje

1. Internetové stránky vězeňské služby ČR. <http://www.vscr.cz/vazebni-veznice-praha-ruzyne-90/o-nas-1617/zakladni-informace-159/oddeleni-vykonu-trestu-pro-odsouzene-zeny-repy>
2. Internetové stránky vězeňské služby ČR. <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/rychla-fakta/>
3. Internetové stránky vězeňské služby ČR. <http://www.vscr.cz/veznice-opava-83/o-nas-1603/vykon-trestu-323/vnitri-rad-objektu-olomoucka-803/>

Časopisecké a jiné zdroje

4. České vězeňství číslo 1/2003 ročník 11 str. 56
5. Vnitřní řád věznice Opava

Literatura

6. JŮZL, Miloslav. Penitenciariстика a penologie. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2012. 149 s. ISBN 978-80-87182-24-6.
7. JŮZL, Miloslav a OLEJNÍČEK, Antonín. Penologie a penitenciární pedagogika: (úvod do studia předmětu). Brno: Institut mezioborových studií, 2004. 121 s.
8. JŮZL, Miloslav. Penitenciariстика a penologie. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2012. 149 s. ISBN 978-80-87182-24-6.
9. KALÁBOVÁ, Květoslava a KALÁB, Vladimír. Historie zemské donucovací pracovny a věznice pro ženy v Pardubicích. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2005, ©2006. 106 s. ISBN 80-239-7661-3.
10. SOCHŮREK, Jan. Kapitoly z penologie. I. díl, Úvod do teorie trestu a trestání. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 57 s. ISBN 978-80-7372-203-6.
11. SOCHŮREK, Jan. Kapitoly z penologie. II. díl, Teorie a praxe zacházení s vězňnými. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 77 s. ISBN 978-80-7372-204-3.
12. SOCHŮREK, Jan. Kapitoly z penologie. III. díl, Negativní jevy ve vězení. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 69 s. ISBN 978-80-7372-205-0.

Závěrečná práce

13. KORŮINEK, L. Postoje odsouzených žen k plnění povinností. Brno, 2012. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, fakulta humanitních studií, IMS. Vedoucí diplomové práce Miloslav Jůzl.